

Päätöksentekoon vaikuttavat tekijät täydennyspalvelukseen siirryttäessä ja täydennyspalveluksesta viestimisen kehittäminen

Kaisa Kurek

2025 Laurea

Päätöksentekoon vaikuttavat tekijät täydennyspalvelukseen siirryttäessä ja täydennyspalveluksesta viestimisen ke- hittäminen

Kaisa Kurek
YAMK
Opinnäytetyö
Maaliskuu, 2025

Päätöksentekoon vaikuttavat tekijät täydennyspalvelukseen siirryttäessä ja täydennyspalveluksesta viestimisen kehittäminen

Vuosi

2025

Sivumäärä

59

Täydennyspalveluskoulutukseen on viimeisten kahden vuoden aikana hakeutunut ennätysmäärä henkilöitä. Tämä opinnäytetyö käsittelee päätöksenteon ilmiöitä täydennyspalvelukseen siirryttäessä sekä miten viestintää täydennyspalveluksesta voidaan tutkimuksesta saatujen vastausten perusteella kehittää. Opinnäytetyön toimeksiantajana oli Siviilipalveluskeskus ja tulosten perusteella Siviilipalveluskeskus sai kehittämisehdotuksia täydennyspalveluksesta viestimiseen.

Tietoperustassa käsitellään täydennyspalvelukseen hakeutumista, mahdollisia päätöksentekoon vaikuttaneita tapahtumia, päätöksentekoa ja siihen liittyviä ilmiöitä sekä viestintää. Kehittämisen kohteena oli tunnistaa täydennyspalveluksesta viestimisen ongelmakohtia ja etsiä ratkaisuja niihin. Tutkimus toteutettiin laadullista ja määrällistä tutkimusotetta yhdistäen. Tutkimus tehtiin kyselylomakkeella, joka lähetettiin 2664 henkilölle, jotka oli hyväksytty täydennyspalvelukseen 1.1.-31.8.2024 välisenä aikana. Tulokset ryhmiteltiin kyselylomakkeessa olleiden kysymysten pohjalta teemoittain sekä määrällisesti että laadullisesti.

Täydennyspalvelukseen hakeutumisessa Suomen liittyminen Natoon oli eniten valittu syy päätöksenteossa. Vakaumus oli toiseksi eniten valittu syy. Muita syitä olivat Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, hakijan ikä, terveydelliset ja perheeseen liittyvät syyt sekä pettymys Suomen hallituksen politiikkaan ja Puolustusvoimiin. Käytännön syitä olivat muun muassa kasvanut perhe, lapsen huoli, puolison tai omaisen sairaus, toistuvat kertausharjoituskutsut, kertausharjoitusten välttäminen, ja haluttomuus tuhata oma elämä sotimiseen. Sijoituspaikka reservissä ei ollut mieluinen, se koettiin turhaksi tai sitä ei edes tiedetty.

Enemmistö vastaajista oli täydennyspalveluksesta viestimiseen tyytyväisiä. Eniten tietoa täydennyspalveluksesta oli saatu internetistä verkkosivuilta. Tietoa oli löydetty myös tiedotusvälineiden kautta, sosiaalisesta mediasta ja keskustelupalstoilta. Tiedotusvälineiden ajankohtaisella keskustelulla oli myös merkitystä tiedon saannissa.

Tutkimuksessa tunnistettiin heuristiikkoja ja ajatusharjoja, jotka olivat voineet vaikuttaa päätöksenteossa. Verkkosivuja oli käytetty eniten tiedonhaussa, ja tämän perusteella voidaan päätellä, että Siviilipalveluskeskuksen verkkosivujen kehittäminen on tärkein kehittämiskohde täydennyspalveluksesta viestimiseen.

Avointa, julkista keskustelua täydennyspalveluksesta vaihtoehtona reserville toivottiin yhteiskuntaan. Siviilipalveluskeskuksen rooli ja merkitys tulevaisuudessa korostuu entisestään vaikuttajana, kun siviili- ja täydennyspalvelus linkittyy selvemmin yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ylläpitoon kriisitilanteissa. Kokonaisturvallisuusrekisteri on erittäin ajankohtainen asia, ja Siviilipalveluskeskuksen onkin syytä pitää yllä keskustelua siviilipalveluksesta ja kokonaisturvallisuusrekisteristä eri tahojen välillä.

Asiasanat: täydennyspalvelus, päätöksenteko, viestintä

Factors affecting decision-making in transitioning to supplementary services and developing communication about supplementary services

Year

2025

Pages

59

In the past two years, a record number of individuals have applied for supplementary service training. This thesis discusses the phenomena of decision-making in transitioning to supplementary service and how communication about supplementary service can be improved based on the responses obtained from the research. The thesis was commissioned by the Non-Military Service Centre, and based on the results, the Non-Military Service Centre received development suggestions on how to improve communication about supplementary service.

The theoretical framework addresses applying for supplementary service, possible events that influenced decision-making, decision-making and its related phenomena, and communication. The focus of development was to identify the problem areas in communicating about supplementary service and to find solutions to them. The research was conducted using a combination of qualitative and quantitative research methods and the research was carried out with a questionnaire sent to 2,664 individuals who were accepted for supplementary service between January 1st and August 31st, 2024. The results were grouped by theme, both quantitatively and qualitatively, based on the questions in the questionnaire.

The most commonly chosen reason for applying for supplementary service was Finland's accession to NATO. Conviction was the second most frequently chosen reason. Other reasons included Russia's war against Ukraine, the applicant's age, health and family-related reasons, and disappointment with the Finnish government's policies and the Defence Forces. Practical reasons included, among others, an increased family size, concern for a child, illness of a spouse or relative, repeated call-ups for refresher training, avoiding refresher training, and unwillingness to waste one's life on warfare. The position in the reserve was not desirable; it was considered useless or was not even known.

The majority of respondents were satisfied with the communication about supplementary service. Most information about supplementary service was obtained from internet websites. Information was also found through the media, social media, and discussion forums. Current discussions in the media also played a role in obtaining information.

The research identified heuristics and cognitive biases that could have influenced decision-making. Websites were the most used source of information, and based on this, it can be concluded that developing the Non-Military Service Centre's website is the most key area for improvement in communicating about supplementary service.

Open, public discussion about supplementary service as an alternative to the reserve was hoped for in society. The role and significance of the Non-Military Service Centre in the future are further emphasized as an influencer when non-military service and supplementary service more clearly link to maintaining overall societal security in crisis situations. The comprehensive security register is a very topical issue, and the Non-Military Service Centre should indeed maintain the discussion about non-military service and the comprehensive security register among various parties.

Keywords: supplementary service, decision-making, communication

Sisällys

1	Johdanto.....	6
1.1	Toimeksiantajana Siviilipalveluskeskus	7
1.2	Mikä on täydennyspalvelus?.....	7
1.3	Opinnäytetyön tavoite ja rajaus	8
2	Tietoperusta	10
2.1	Täydennyspalvelukseen hakeutuminen	10
2.2	Sota Ukrainassa ja pelko sodan laajentumisesta	11
2.3	Nato ja sen merkitys Suomelle	11
2.4	Päätöksenteko ja siihen liittyviä ilmiöitä	12
2.5	Heuristiikat ja ajatusharhat	14
2.5.1	Saatavuusheuristiikka	14
2.5.2	Edustavuusheuristiikka.....	14
2.5.3	Vahvistusheuristiikka.....	15
2.5.4	Tunneheuristiikka	15
2.6	Viestintä	16
2.7	Tietoperustan yhteenveto	17
3	Kehittämisasetelma	18
3.1	Menetelmälliset ratkaisut.....	18
3.2	Aineiston keruu ja hallintasuunnitelma	21
4	Tulokset	22
4.1	Mitkä tekijät saivat sinut hakeutumaan täydennyspalvelusvelvolliseksi?	22
4.2	Mistä olet saanut tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta?.....	25
4.3	Onko viestintä täydennyspalveluskoulutuksesta ollut mielestäsi riittävää?.....	27
4.4	Kysymyksiä täydennyspalveluskoulutuksen suorittaneille	29
4.5	Sana on vapaa	31
4.6	Tulokset viestinnän kehittämistä varten.....	31
5	Kehittämistyön johtopäätökset ja pohdinta	33
5.1	Toimeksiantajan kommentit ja jatkokehittäminen	37
5.2	Pohdintaa päätöksentekoon vaikuttaneista tekijöistä ja niihin liittyvistä heuristiikoista.....	38
5.3	Eettiset ja tietosuojakysymykset	40
5.4	Kiitokset	41
	Lähteet.....	42
	Kuvat	46
	Liitteet	47

1 Johdanto

Täydennyspalveluskoulutukseen on viimeisten kahden vuoden aikana hakeutunut ennätysmäärä henkilöitä. Hakemusten määrä alkoi merkittävästi nousta, kun Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan alkoi helmikuussa 2022 (Kuikka 2022), ja myös Suomen liittyminen Natoon huhtikuussa 2023 nosti hakemusten määriä. Edellinen isompi hakijamäärä (985 henkilöä) täydennyspalvelukseen oli vuonna 2015, kun Puolustusvoimat lähetti toukokuussa 2015 niin sanotun reserviläiskirjeen. Kirjeestä selvisi reservissä oleville henkilöille heidän sijoituspaikkansa sodan ja kriisiolojen aikana (Vatanen 2015). Aikaisempia vuosina vuosittaiset hakijamäärät ovat olleet selvästi pienemmät.

Täydennyspalvelusta ja täydennyspalvelukseen siirtymisen syitä on tutkittu vähän. Pomell (2020) on Maanpuolustuskorkeakoulun pro gradu - tutkielmassaan tutkinut reservistä eroamista yhteiskunnallisena ilmiönä. Maanpuolustuskorkeakoulu on myös julkaissut tutkimusartikkelin siviilipalvelusvelvollisten ja reservistä eroavien kokemuksia asevelvollisuudesta ja hyvinvointivalttiosta (Kosonen, Puustinen & Tallberg 2019). Maanpuolustuskorkeakoulun tuoreimpaan tutkimukseen, puolustustahdon resilienssi informaatiovaikuttamisen ympäristössä (PURE), haastateltiin täydennyspalvelukseen siirtyneitä henkilöitä, ja tutkimuksessa selvitettiin reservistä siviilipalvelukseen siirtyneiden sekä reserviläisjärjestöihin liittyneiden käsityksiä maanpuolustustahdosta ja -toimijuudesta (Hämäläinen 2022, 17-18).

Päätöksentekoon liittyvien ilmiöiden kautta täydennyspalvelukseen siirtymistä ei ole kuitenkaan tutkittu. Tämä aihe on yhteiskunnallisesti erittäin kiinnostava, ja tiedotusvälineissä on ollut paljon täydennyspalvelukseen siirtymiseen liittyviä artikkeleita, joissa on pohdittu täydennyspalvelukseen hakeutumisen syitä sekä vaikuttimia. Tämä on aihe, jota on syytä tutkia.

Täydennyspalvelukseen siirtyminen on herättänyt myös paljon keskustelua eri medioissa, ja muun muassa puolustusministeri Antti Häkkänen oli helmikuussa 2024 kommentellaan myötävaikuttamassa täydennyspalvelukseen siirtyvien määrän kasvuun. Puolustusministeri kertoi Kyrömaa - lehden haastattelussa 2.2.2024 etsivänsä keinoja, ettei reservistä eroaminen olisi enää jatkossa mahdollista (Ranta 2024). Seuraavana päivänä 3.2.2024 täydennyspalvelushakemuksia tehtiin yhden päivän osalta historian suurin määrä, 293 kappaletta (STT 2024). Myöhemmin puolustusministeri lievensi puheitaan, ja hän kertoi, ettei reservistä kieltäytymiseen liittyvät asiat ole puolustuspolitiikan kärkihanke, mutta vahinko oli jo tapahtunut (Aaltio 2024; Häkkänen 2024).

Tiedolla on iso merkitys päätöksenteossa. Virheellinen tieto vääristää päätöksentekoa ja vääristää tietoon tulisikin reagoida nopeasti. Tiedon tuottaminen täydennyspalveluksesta sekä oikeanlainen viestintä ovat avainasemassa myös mielikuvien luomisessa. Lisääntyneet täydennyspalveluskoulutettavien määrät ovat vaikuttaneet Siviilipalveluskeskuksen toimintaan sekä

resursseihin. Hallituksen päätökset luoda säästöjä valtion hallinnoissa eivät ole myöskään helpottaneet tätä tilannetta. Täydennyspalvelus muutettiin syksyllä 2024 kolmipäiväiseksi koulutukseksi suuren hakijamäärän ja siitä syntyneen taloudellisen paineen vuoksi. Täydennyspalveluksesta viestimisen ongelmakohtien tunnistaminen on tutkimuksen kohteena, ja tarkoitus on kehittää viestintää tutkimustulosten perusteella.

1.1 Toimeksiantajana Siviilipalveluskeskus

Työskentelen Siviilipalveluskeskuksessa talousasiantuntijana ja tehtäviini kuuluvat muun muassa siviili- ja täydennyspalvelusvelvollisten matkustamisesta tiedottaminen sekä tiedon tuottaminen Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuille. Taustana tälle opinnäytetyölle oli merkittävästi lisääntyneet hakijamäärät täydennyspalveluskoulutukseen, ja tästä syystä kiinnostuimme toimeksiantajani kanssa, mitkä tekijät vaikuttavat päätöksentekoon täydennyspalvelukseen hakeutumisessa, ja miten päätöksenteon ilmiöt vaikuttavat siihen. Kehittämistyön kohteeksi valikoitui, mistä tietoa täydennyspalveluksesta hankitaan, onko tässä tiedossa puutteita, ja miten ylipäättänsä viestintää täydennyspalveluksesta voitaisiin kehittää. Viestintää täydennyspalveluksesta voisi mahdollisesti kehittää tutkimukseni tulosten perusteella, ja tämän kehittämistyön tuloksena voisimme siten tuottaa vielä parempaa tietoa sekä palvelua täydennyspalvelusvelvollisille.

Siviilipalveluskeskus on valtakunnallinen toimija siviilipalvelukseen liittyvissä asioissa ja vastaa siviilipalvelukseen ja täydennyspalvelukseen liittyvistä tehtävistä. Siviilipalveluskeskuksen tehtäviä määritellään siviilipalveluslain (1446/2007) 2 luvun 7 §:ssä, ja niitä ovat siviilipalvelusvelvollisten palvelukseen määrääminen, siviilipalvelusvelvollisten kouluttaminen, siviilipalvelusvelvollisten valvonta, passilain (671/2006) 2 luvun 8 §:ssä tarkoitetun siviilipalvelustodistuksen antaminen siviilipalvelusvelvollisille ennen siviilipalveluksen alkamista, siviilipalvelusvelvollisten majoituskustannusten korvaamisen toimeenpano ja siviilipalveluksen muu käytännön toimeenpano.

Siviilipalveluskeskus on toiminut Lapinjärvellä vuodesta 1998 ja on ollut valtion hallinnon alaisuudessa vuodesta 2014 alkaen. Keskuksella työskentelee vakituisessa työsuhteessa 17 henkilöä; keskuksen johtaja, johtava siviilipalvelusasiantuntija, johtava talousasiantuntija, neljä talousasiantuntijaa, työpalvelusasiantuntija, kuraattori sekä kahdeksan koulutusasiantuntijaa. Siviilipalveluskeskus toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) erillisyyksikkönä. Työ- ja elinkeinoministeriön tehtävänä on johtaa, ohjata sekä kehittää siviilipalvelusta.

1.2 Mikä on täydennyspalvelus?

Ennen vuotta 2007 Suomessa ei ollut virallista täydennyspalveluskoulutusta, joka olisi ollut osa siviilipalveluslakia. Vuonna 2007 tuli voimaan uusi siviilipalveluslaki (1446/2007), joka sisältää tarkennetut säännökset täydennyspalveluksesta ja sen järjestämisestä. Vuonna 2008

alkoivat täydennyspalveluskoulutukset Siviilipalveluskeskuksella, Lapinjärvellä. Siviilipalveluslain (1446/2007) 8 luvun 58 §:ssä määritellään, että täydennyspalvelukseen on velvollinen osallistumaan siviilipalvelusvelvollinen, joka on suorittanut asevelvollisuuslain tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain mukaisen palveluksen, ja jonka hakemus siviilipalvelukseen on hyväksytty mainitun palveluksen suorittamisen jälkeen. Täydennyspalvelusvelvollisuus päättyy sen vuoden lopussa, jona siviilipalvelusvelvollinen täyttää 50 vuotta. Täydennyspalvelusaika on enintään 40 päivää.

Täydennyspalveluskoulutus on tällä hetkellä kolmipäiväinen koulutus, jonka tavoitteena on kokonaisturvallisuuskoulutus. Siviilipalveluslain (1446/2007) 8 luvun 59 §:n mukaan Siviilipalveluskeskus järjestää täydennyspalvelusta koulutuksena ja käytännön harjoitteluna. Siviilipalveluskeskus määrää täydennyspalveluksen ajankohdasta, täydennyspalveluspaikasta ja palveluksen kestosta. Siviilipalvelusvelvolliselle on toimitettava määräys täydennyspalvelukseen 12 kuukauden kuluessa siviilipalvelushakemuksen hyväksymisestä. Määräys voidaan täytäntöönpanon edellyttäessä toimittaa myöhemmin, kuitenkin viimeistään ennen täydennyspalvelusvelvollisuuden päättymistä. Siviilipalveluskeskuksen on annettava täydennyspalvelusta koskeva määräys siviilipalvelusvelvolliselle todisteellisesti tiedoksi viimeistään kaksi kuukautta ennen täydennyspalveluksen alkua.

Täydennyspalveluskoulutus koostuu luennoista, joiden aiheina ovat muun muassa yleinen varautuminen poikkeusoloihin, ensiapu, alkusammutus, öljyntorjunta, turvallisuusstrategia, riskiarviointi ja huoltovarmuus. Koulutus vaatii aina läsnäoloa. Yhteisenä nimittäjänä luennoille on kokonaisturvallisuus. (Siviilipalveluskeskus 2024a.)

Kokonaisturvallisuus tarkoittaa toimintamallia, jossa yhteiskunnan elintärkeitä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Yksilöt muodostavat yhteiskunnan, joka turvaa elintärkeät toiminnot. Nämä toiminnot vahvistavat kriisinkestävyyttä, ja se tuottaa turvallisuutta yksilöille. (Turvallisuuskomitea 2025, 14-16.)

Luentojen aiheet vaihtelevat koulutuspaikan mukaan. Vuonna 2017 järjestettiin ensimmäisen kerran täydennyspalveluskoulutusta Siviilipalveluskeskuksen ulkopuolella. Kuopion Pelastusopisto järjesti tuolloin kolme koulutusjaksoa. (Malinen 2017.) Koulutusta järjestetään nykyään Siviilipalveluskeskuksella Lapinjärvellä, Pelastusopistolla Kuopiossa, Merenkulun turvallisuus-koulutuskeskuksessa Lohjalla, Turvallisuuskeskuksella Porissa ja Rauhankasvatusinstituutti järjestää koulutuksia Kokkolassa sekä Inarissa. (Siviilipalveluskeskus 2024a; Siviilipalveluskeskus 2024b.) Vuonna 2024 koulutettiin yhteensä 2050 täydennyspalvelusvelvollista. Kaikkiaan vuosina 2008-2024 on koulutettu 8060 täydennyspalvelusvelvollista. (Malmberg 2025.)

1.3 Opinnäytetyön tavoite ja rajaus

Tämä opinnäytetyö on tutkimuksellinen kehittämistyö, jonka tavoitteena on tutkia täydennyspalvelukseen siirtyneiden henkilöiden kohdalla päätöksentekoon vaikuttavia seikkoja sekä

löytää mahdollisia ongelma- ja kehittämiskohteita täydennyspalveluksesta viestimisestä. Tutkimukselliseen kehittämistyöhön liittyy käytännön ongelmien ratkaisemista, käytäntöjen uudistamista sekä uuden tiedon hankkimista tutkimusaiheesta (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, luku 2).

Täydennyspalveluskoulutettavien määrän moninkertaistuminen lisää painetta viestintään. Täydennyspalvelukseen liittyviä asioita hoitavalle taholle, Siviilipalveluskeskukselle, on tärkeää tietää, mistä ihmiset hankkivat tietoa täydennyspalveluksesta, onko Siviilipalveluskeskukselta lähetetty tieto oikea-aikaista, millaista tietoa puuttuu ja mitä tietoa tulisi lisätä. Tämän tutkimuksen kehittämistavoitteena on tutkimustulosten perusteella selvittää, mistä täydennyspalvelukseen liittyvää tietoa haetaan, ja miten se koetaan. Opinnäytetyön tulosten toivotaan hyödyttävän Siviilipalveluskeskuksen viestinnän jatkokehittämistä.

Opinnäytetyö on rajattu koskemaan täydennyspalvelukseen siirtymiseen liittyvää päätöksentekoa ja viestintää täydennyspalveluksesta. Siviilipalvelukseen siirtyvien päätöksenteon jätän tutkimukseni ulkopuolelle, koska siviilipalvelukseen siirtyvien henkilöiden päätöksenteon syitä on jo tutkittu työ- ja elinkeinoministeriön julkaisussa (Kallunki 2015).

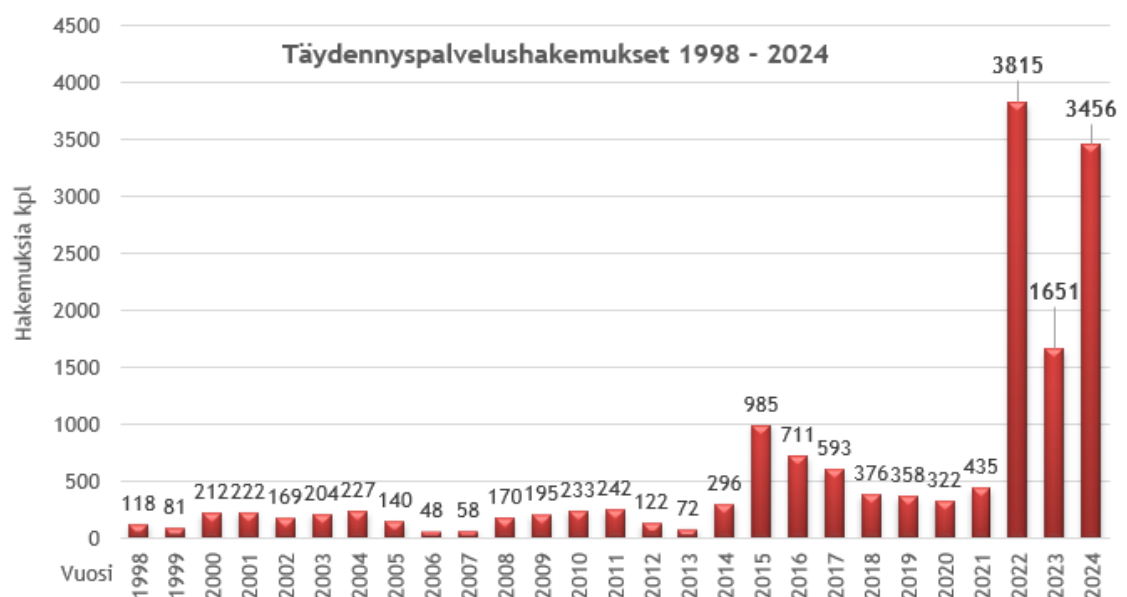
Tässä opinnäytetyössä tutkitaan päätöksenteon syitä täydennyspalvelukseen siirryttäessä maailmassa tapahtuneiden asioiden myötä sekä heuristiikkojen ja ajatusharhojen kautta. Kehittämistyönä on tarkoitus selvittää täydennyspalveluksesta viestimisen ongelmakohtia ja löytää niihin ratkaisuja. Kehittämissuunnitelmassa esitellään menetelmät, ja miten tutkimustuloksia analysoidaan. Tulosten perusteella tehdään johtopäätöksiä ja pohdintaa täydennyspalvelukseen siirtyneiden henkilöiden päätöksenteon syistä ja siitä, miten heuristiikat ovat niihin vaikuttaneet. Täydennyspalveluksesta viestimisestä saatujen tulosten pohjalta tehdään kehittämis ehdotuksia, jotka esitellään toimeksiantajalle.

2 Tietoperusta

Tämän opinnäytetyön tietoperustassa käsitellään täydennyspalvelukseen hakeutumista, mahdollisia päätöksentekoon vaikuttaneita seikkoja, päätöksentekoa ja siihen liittyviä ilmiöitä sekä viestintää.

2.1 Täydennyspalvelukseen hakeutuminen

Täydennyspalvelukseen voi hakeutua varusmiespalveluksen jälkeen, ennen kertausharjoituskutsua, kertausharjoituskutsun saatuaan tai kertausharjoituksen aikana. Täydennyspalvelukseen hakeudutaan täyttämällä siviilipalvelushakemus (liite 3) ja se lähetetään allekirjoitettuna kotipaikkakunnan Puolustusvoimien aluetoimistolle päätöstä varten. Täydennyspalvelukseen siirryttäessä hakemuksessa vakuutetaan vakaumukseen perustuvien syiden estävän henkilöä suorittamasta asevelvollisuuslaissa (1438/2007) säädettyä palvelusta. Vakaumusta ei tarvitse todistaa, ja hakemus hyväksytään automaattisesti, joten käytännössä se katsotaan ilmoitukseksi halusta erota puolustusvoimien reservistä. (Siviilipalveluskeskus 2024c.)

Kuva 1: Täydennyspalvelushakemukset vuosina 1998-2024 (mukaillen Malmberg 2025)

Täydennyspalvelushakemusten vuosittaiset määrät ovat olleet alle tuhat hakemusta ennen vuotta 2022. Hakemusten määrät lähtivät voimakkaaseen nousuun maaliskuussa 2022, kun Venäjä oli hyökännyt Ukrainaan helmikuussa 2022. Vuonna 2021 täydennyspalvelukseen hakijoita oli koko vuoden aikana yhteensä 435 henkilöä, ja maaliskuussa 2022 hakemuksia lähetettiin 1306 kappaletta, joten hakijamäärien nousu edelliseen vuoteen verrattuna on ollut todella merkittävä. Koko vuonna 2022 täydennyspalvelukseen haki kaikkiaan 3815 henkilöä. Suomi liittyi Natoon huhtikuussa 2023, ja täydennyspalvelukseen hakeutui huhtikuun aikana 413

henkilöä. Vuonna 2023 hakemuksia vastaanotettiin 1651 kappaletta. Vuonna 2024 hakemusten määrät olivat myös korkeat, 3456 kappaletta. (Malmberg 2025.) Vuoden 2024 hakemusten määriin on ollut vaikuttamassa muun muassa puolustusministeri Antti Häkkäsen lausunnot julkisuudessa, ettei reservistä eroaminen olisi enää jatkossa mahdollista (Ranta 2024).

2.2 Sota Ukrainassa ja pelko sodan laajentumisesta

Venäjän hyökkäyssota alkoi Ukrainassa helmikuussa 2022, ja sen vaikutus on ollut voimakas ukrainalaisiin sekä muissa Euroopan maissa asuviin ihmisiin heti sodan ensimmäisistä päivistä lähtien. Sota horjuttaa turvallisuuden tunnetta koko Euroopassa. Se on saanut aikaiseksi epävarmuuden tunnetta, pelkoa ja ahdistusta sodan kärjistymisestä sekä laajenemisesta. (Shevlin, Hyland & Karatzias 2022, 105-106.) Sodan pelko on ollut varmasti monien hakijoiden motiivina täydennyspalvelukseen siirtymisessä.

Pelko tunteena voidaan tulkita yksittäisten kokemusten yhteydessä ärsykkeeseen tai tilanteeseen liittyväksi. Pelko ja ahdistus tuntuvat samanlaisilta, koska molemmat tuottavat samanlaisen stressireaktion ja esiintyvät usein yhdessä. Pelko on tunne, jonka aiheuttaa ympäristössä oleva vaara, kun taas ahdistusta pidetään mielenterveyden tilana. Vaikka ahdistus on vastaus epämääräiseen tai tuntemattomaan uhkaan, pelko on reaktio tiettyyn, havaittavaan vaaraan. (Kalcza-Janosi, Kotta, Marschalko & Szabo 2023, 1-2.) Pahojen tapahtumien vaikutuksella on suurempi voima hyviin verrattuna, ja niiden vaikutus muodostuu nopeammin. Pahojen tapahtumien vaikutusta ihmisen mieleen on myös vaikeampi kumota. (Baumeister, Bratslavsky, Finkenauer & Vohs 2001, 323-325.) Aivot reagoivat nopeasti myös pelkkiin sanoihin. Tunnepitoiset sanat herättävät nopeasti huomion, ja pahaksi asiaksi mielletty sana, kuten sota, herättää huomiota nopeammin kuin positiivisemmat sanat. Varsinaista uhkaa ei välttämättä ole, mutta pelkkä muistutus huonosta tapahtumasta käsitellään uhkaavana. (Kahneman 2011, luku 28.)

2.3 Nato ja sen merkitys Suomelle

Suomen liittyminen Natoon on vaikuttanut ihmisten mielipiteisiin ja asenteisiin. Se on myös lisännyt pelkoa ja uhkakuvia yksilön sijoittumisesta sodan aikana Puolustusvoimissa. Kun Suomi liittyi puolustusliitto Natoon huhtikuussa 2023, täydennyspalvelukseen hakeutuvien henkilöiden hakemusmäärät nousivat jälleen.

Nato eli Pohjois-Atlantin liitto (North Atlantic Treaty Organization) on vuonna 1949 perustettu puolustusliitto, jonka tehtävänä on taata jäsenmaidensa vapaus sekä turvallisuus poliittisin ja sotilaallisin keinoin. Naton keskeinen tehtävä on edistää transatlanttista ja eurooppalaista turvallisuutta sekä vakautta. Natoon kuuluu 32 jäsenmaata, joista 23 on myös Euroopan unionin jäseniä. (Puolustusministeriö 2025b.) Jokaisella jäsenvaltiolla on pysyvä delegaatio Brysselissä sijaitsevassa Naton päämajassa sekä jäsenedustus neuvostossa. Tärkeimmät päätökset tehdään neuvostossa ja sen päätöksenteko perustuu aina yksimielisyyteen. Suomella ei ole

velvollisuutta ottaa alueelleen ydinaseita, pysyviä tukikohtia tai joukkoja, vaan Suomi tekee päätöksensä itsenäisesti Naton läsnäolosta Suomessa rauhan aikana. (Ulkoministeriö 2022, 11, 19.)

Natoon kuuluvilla mailla on 5. artiklan mukaan velvollisuus auttaa aseellisen hyökkäyksen kohteena olevaa toista jäsenmaata tavalla, jonka se katsoo tarpeelliseksi, ja josta on yhdessä muiden Natoon kuuluvien maiden kanssa sovittu (NATO Public Diplomacy Division 2025, 11.) Liittolaiset voivat 5. artiklaan vedoten tarjota kaikenlaista apua, joka katsotaan tarpeelliseksi tilanteeseen nähden. Tämä on jokaisen liittolaisen velvollisuus, ja jokainen niistä on vastuussa tarpeellisen avun määrittämisestä tietyissä olosuhteissa. Avun ei tarvitse olla sotilaallista, ja avun määrä riippuu myös jäsenmaan resursseista. Jokainen Naton jäsenvaltio päättää itse, miten se osallistuu yhteiseen puolustukseen. Natolla on myös aktiivisia joukkoja, jotka osallistuvat pysyvästi yhteisiin puolustusponnisteluihin. (NATO 2023.) 5. artiklan käyttöönotossa, Suomi päättää muiden Natoon kuuluvien maiden kanssa neuvostossa siitä, aktivoi-daanko 5. artikla. Kaikissa tilanteissa 5. artiklan käyttöönotto perustuu neuvoston tapauskohtaiseen arvioon ja yksimieliseen päätökseen. Suomi päättää aina itse joukkojen lähettämisestä kaikkiin Naton operaatioihin, ja näihin operaatioihin eivät kuulu Yhdysvaltojen omat operaatiot. (Puolustusministeriö 2025a.)

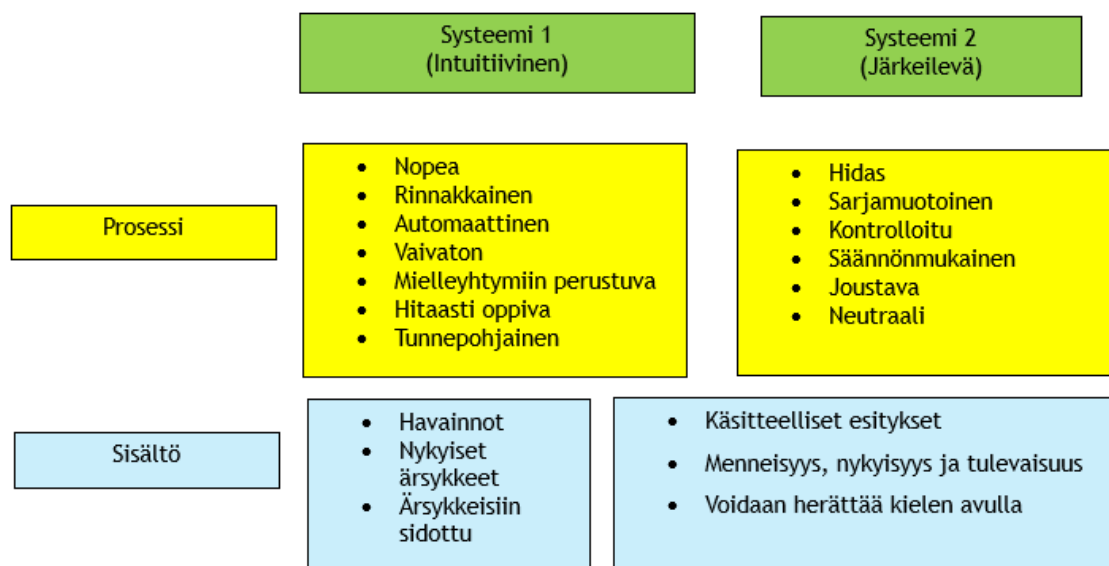
Suomi on osa Naton yhteistä puolustusta ja on siten turvatakuiden piirissä. Naton jäsenyydestä huolimatta Suomen Puolustusvoimilla on edelleen velvollisuus itse puolustaa omaa maataan ja omia rajojaan. Suomelle määrättyjen Naton suorituskykytavoitteiden toteuttaminen edellyttää Puolustusvoimien palkatun henkilöstön lisäämistä sekä sellaisen reserviläisjoukon muodostamista, jolla on sitovat sopimukset lähteä operaatioihin. Tämän henkilöstön osallistuminen ulkomaantehtäviin tulee jatkossakin perustumaan ensisijaisesti vapaaehtoisuudelle. (Puolustusvoimat 2023.) Ulkomailla tapahtuvaan sotilaalliseen puolustukseen liittyviin tehtäviin käytettäisiin jatkossakin lähtökohtaisesti vain Puolustusvoimien palkattua henkilöstöä sekä koulutettua, osaavaa reserviä. Ulkomailla tapahtuvassa puolustusyhteistyössä tärkeimpiä ovat maat, jotka olisivat kriisitilanteessa Suomen puolustuksen sekä Naton pelotteen näkökulmasta merkittäviä toimijoita Pohjois-Euroopassa ja Itämeren alueella (Puolustusministeriö 2024, 49-50.)

2.4 Päätöksenteko ja siihen liittyviä ilmiöitä

Päätöksenteko on prosessi, jossa tehdään valinta vähintään kahdesta eri vaihtoehdosta. Päätöksiämme ohjaavat sekä sisäiset että ulkoiset tekijät. Sisäisiä tekijöitä ovat esimerkiksi yksilön luonteenpiirteet, tunteet, kokemukset ja maailmankatsomus. Ulkoisena tekijänä päätöksentekoon vaikuttaa muun muassa käytettävissä oleva tieto, jota jokaiseen päätökseen kerätään auttamaan valinnassa. Myös yksilön toimintaympäristö ohjaa osaltaan päätöksentekoa. (Danielson & Ekenberg 2024, 1-2.)

Päätöksemme eivät ole aina rationaalisia. Rationaalinen päätöksentekomalli olettaa, että päätöksentekijät määrittelevät ongelman täydellisesti, tunnistavat ja punnitsevat tarkasti kaikki kriteerit mieltymystensä mukaan, tietävät kaikki asiaankuuluvat vaihtoehdot, arvioivat tarkasti jokaisen vaihtoehdon sekä kriteerin ja laskevat sekä valitsevat tarkasti vaihtoehdon, jolla on suurin havaittu arvo. Tutkijat ovat kuitenkin sitä mieltä, että ihmiset harvoin toimivat päätöksenteossaan näin optimaalisesti. (Bazerman & Moore 2013, 2-3.)

Stanovich & West (2000, 658) ovat nimenneet kahden järjestelmän toimintamallin, systeemi 1 ja systeemi 2, jotka erottavat intuition järjestyksestä. Systeemi 1 toimii nopeasti, se on automaattinen, vaivaton, ja usein tunnelautunut. Toimintaa hallitsee myös tapa, ja siksi sitä on vaikea hallita tai muokata. Systeemi 2 taas on hitaampi, sarjamuotoinen, ponnisteluja vaativa sekä todennäköisemmin tietoisesti valvottu ja tarkoituksellisesti ohjattu. Systeemi 2 on myös suhteellisen joustava ja sääntöihin nojaava. Samaan aikaan tapahtuvien kognitiivisten tehtävien vaikutus osoittaa selvimmin, kuuluuko tietty prosessi systeemi 1:een vai systeemi 2:een.

Kuva 2: Havaintokuva systeemi 1 ja systeemi 2 (mukaillen Kahneman 2003)

Tyypillisesti virheet tapahtuvat systeemi 1:n prosessoimina, mutta nämä kaksi systeemiä toimivat rinnakkain. (Bazerman & Moore 2013, 3-4.) Systeemi 1:n vaistonvaraiset toiminnot muodostavat vaikutelmia havainto- ja ajatteluobjektien ominaisuuksista. Nämä vaikutelmat tulevat automaattisesti, eivätkä ne välttämättä ole suullisesti selkeitä. Sen sijaan niistä syntyneet päätökset ovat aina tarkoituksellisia ja yksiselitteisiä, vaikka niitä ei ilmaistaisikaan avoimesti. (Kahneman 2003, 698-699.) Systeemi 1 on evoluution myötä muotoutunut arvioimaan selviytymiseen liittyviä ongelmia, jotka tarvitsevat nopeaa päätöksentekoa. Ihmisen täytyy päivittäin tehdä lukuisia päätöksiä, joten olisi hankalaa nojata päätöksenteossa pelkästään hitaaseen ja järjeilevään systeemi 2:een. Heuristiikat liittyvät usein harkitsemattoman ja tunteisiin pohjautuvan systeemin 1:n päätöksentekoprosesseihin. Heuristiikkojen avulla

ihminen löytää päätöksentekoon tarpeeksi hyviä ratkaisuja monimutkaisiin ongelmiin. (Kahneman 2011, luku 1-2; luku 8.)

2.5 Heuristiikat ja ajatusharhat

Monet päätökset pohjautuvat uskomuksiin epävarmojen tapahtumien todennäköisyydestä. Tällöin ihminen nojaa heuristisiin periaatteisiin, jotka vähentävät todennäköisyyksien arvioinnin ja arvojen ennustamisen sekä mahdollistavat yksinkertaisen päätöksenteon monimutkaisten tehtävien ja operaatioiden kohdalla. (Kahneman, Slovic & Tversky 1982, luku 1.) Heuristiikat ovat menetelmiä tyydyttävien ratkaisujen saavuttamiseksi vaatimattomalla vaivannäöllä (Simon 1990, 11).

Heuristiikat vähentävät ponnisteluja, joita ihmisten on tehtävä päätöksenteossaan. Heuristiikoja käytettäessä ihminen tarvitsee vähemmän tietoa, yksinkertaistaa eri tiedon merkitystä, ja harkitsee harvempia vaihtoehtoja päätöksiä tehdessään. (Shah & Oppenheimer 2008, 208.) Yleisimmät heuristiikat, joihin ihmiset nojaavat päätöksenteossaan, ovat saatavuusheuristiikka, edustavuusheuristiikka, vahvistusheuristiikka, ja tunneheuristiikka (Bazerman & Moore 2013, 7).

2.5.1 Saatavuusheuristiikka

Saatavuusheuristiikka arvioi todennäköisyyttä ja toistuvuutta. Kun ihmiset kohtaavat vaikean tehtävän, ja heidän pitäisi arvioida todennäköisyyttä tai toistuvuutta, he käyttävät heuristiikkaa, joka tekee nämä arviot yksinkertaisemmiksi. Aiemmat kokemukset vaikuttavat päätöksenteossa, samoin tiedon saatavuus. Saatavuusharhaa käytetään päätöksenteossa, koska toistuvia tapahtumia on helpompi muistaa tai kuvitella kuin harvemmin tapahtuvia. (Kahneman ym. 1982, luku 11.)

Saatavuusharha vaikuttaa yksilön arvioon tapahtuman todennäköisyydestä esimerkkien tai yhteyksien helppouden kautta. Ympäristöstä saadut todisteet voivat vääristää yksilön arviota tästä todennäköisyydestä. Esimerkiksi viimeaikaiset vastaavat tapahtumat ovat vielä tuoreessa muistissa. Näiden esimerkkien konkreettisuus tai elävyys voi lisätä saatavuusvaikutusta, ja jos esimerkit eivät liity toisiinsa, ne johtavat harkintavirheisiin. (Jafar, Ali Al-Kake, Qader, Ahmed, & Mohammad 2024, 287.)

2.5.2 Edustavuusheuristiikka

Edustavuusheuristiikan mukaan ihmisillä on tapana olettaa, että syyt (valinnat) ja seuraukset (tulokset) liittyvät toisiinsa, vaikka näin ei olisikaan (Bazerman & Moore 2013, 39). Tämä heuristiikka perustuu samankaltaisuuksien ja stereotyyppien arviointiin. Edustavuusheuristiikka toimii myös tiedostamattomalla tasolla, jolloin ihminen osallistuu esimerkiksi rotusyrjintään tai muuhun käyttäytymiseen, jota hän ei pitäisi hyväksyttävänä, jos hän olisi siitä

tietoinen. Sitä käytetään, koska se usein toimii, mutta se voi saada ihmisen sekoittamaan satunnaisuudet säännöllisyyksiin. (Thaler & Sunstein 2009, 35-39.)

Pelkästään kuviteltavuus, muistettavuus ja samankaltaisuus toimivat vihjeinä todennäköisyys-arvioille. Tämä pätee sekä saatavuuden että edustavuuden heuristiikkoihin (Kahneman ym. 1982, luku 23.)

2.5.3 Vahvistusheuristiikka

Vahvistusheuristiikassa etsitään intuitiivisesti muistista vahvistavaa tietoa. Tätä tietoa tulkitaan siten, että se vahvistaa jo olemassa olevia uskomuksia ja mielipiteitä. Tämän seurauksena saatetaan jättää huomiotta tai aliarvioida tietoa, joka ei tue käsityksiä kyseisestä asiasta. Vahvistusharhassa yksilöllä on taipumus hakea vahvistavaa tietoa sille, mitä pidetään totena. Tieto hyväksytään ilman kritiikkiä, ellei ole väistämätöntä syytä epäillä sitä. (Bazerman & Moore 2013, 10, 47-48.) Mercierin & Sperberin mukaan (2011, 63) vahvistusharha on vain päättelyvirhe. Se on kuitenkin seurausta päättelyn toiminnasta ja siten päättelyn ominaisuus, kun sitä käytetään väittämien tuottamiseen. Tyypillisesti etsitään argumentteja sekä todisteita yksilön oman väitteen vahvistamiseksi ja jätetään huomiotta kielteiset seikat.

Ankkuroinnissa eli kiinnittymisharhassa on sen sijaan taipumus antaa liian suuri arvo ensimmäiselle informaatiolle (ankkurille) ja sen perusteella tehdään päätöksiä, vaikka uusi informaatio viittaisi toiseen suuntaan. (Thaler & Sunstein 2009, 33-34).

2.5.4 Tunneheuristiikka

Tunneheuristiikassa on kyse tunteiden vaikutuksesta päätöksentekoon. Tässä heuristiikassa korostuu erityisesti systeemi 1:n vaikutus. Stressi, kiire, väsymys ja oman arviointikyvyn heikentyminen johtavat hätäköityyn, kiihtymyksen vallassa tehtyyn päätökseen. Myös ympäristöolosuhteet muuttavat ihmisten tunteita, ja voivat vaikuttaa päätöksentekoon. (Bazerman & Moore 2013, 10, 212).

Ihmiset käyttävät tunneheuristiikkaa arvioiden tekemiseen. Esineet ja tapahtumat saavat ihmisten mielissä eriasteisia vaikutelmia. Päätöstä tehdessään ihmiset viittaavat näihin vaikutelmiin, jotka sisältävät positiivia ja negatiivisia tunnisteita. Nämä tunnisteet liittyvät vaikutelmiin tietoisesti tai tiedostamatta. Vaikutelma voi toimia vihjeenä monille tärkeille arvioinneille. Kokonaisvaltaisen, helposti saatavilla olevan vaikutelman käyttäminen voi olla paljon helpompaa ja tehokkaampaa kuin etujen ja haittojen punnitseminen tai monien asiaankuuluvien esimerkkien hakeminen muistista. Tämä on tyypillistä etenkin silloin, kun vaadittava päätös on monimutkainen. (Kahneman ym. 1982, luku 23.)

2.6 Viestintä

Viestinnällä on tärkeä rooli organisaation toiminnoissa. Viestintä on informaation siirtämistä tai vaihtamista lähettäjän ja vastaanottajan välillä erilaisissa viestintäkanavissa tai -välineissä (Koschmann & Sanders 2020, 3-4).

Siviilipalveluskeskus on valtion hallinnon alainen erillisyksikkö, jonka toimintaa johtaa, ohjaa sekä kehittää työ- ja elinkeinoministeriö. Siviilipalveluskeskuksen viestintä on rakenteellista (konstitutiivista) viestintää, jossa viestinnällä on rooli sekä organisaation rakenteissa että ylläpidossa. Organisaation strategian muodostaminen, toteutuminen sekä niiden jatkuva arviointi ovat prosesseja, joihin viestinnällä on vaikutusta. (Juholin & Rydenfelt 2020, 82-83.)

Valtioneuvoston kanslia (2023, 7-11) on päivittänyt viestintäsuosituksen valtion hallinnossa tapahtuvalle viestinnälle. Valtionhallinnon viestinnän arvoja ovat avoin, luotettava, tasapuolinen, ymmärrettävä, vuorovaikutteinen ja palveluhenkinen viestintä.

Kuva 3: Valtionhallinnon viestinnän arvot (mukailten Valtioneuvoston kanslia 2023)

Viestinnällä tulee johtaa, suunnitella, kehittää ja se tulisi budjetoida osaksi organisaation strategista toimintaa. Onnistunut viestintä on suhteutettava asetettuihin tavoitteisiin. Viestintää tulisi kehittää niin, että pystytään vastaamaan ihmisten, tiedotusvälineiden ja sidosryhmien eri tilanteisiin liittyviin odotuksiin sekä tarpeeseen saada tietoa. Jokaisen valtionhallinnossa työskentelevän henkilön työssä viestintä on olennainen osa työtehtäviä. (Valtioneuvoston kanslia 2023, 12-17.) Viestinnän kehittäminen on vuorovaikutusta organisaation ja asiakkaiden välillä. Asiakkaiden kysymysten ja palautteen avulla saadaan tietoa, mitkä asiat ovat hyvin, ja missä olisi parannettavaa. (Marjamäki & Vuorio 2021, luku 1.)

Juholinin & Luoma-ahon (2017, 10-16) mukaan viestintää pitää mitata, koska se tuo näkyviin viestinnän arvon. Mittaamalla saadaan selville, tukeeko viestintä organisaation toimintaa, ja

onko viestinnällä riittävä yhteys organisaation strategiaan. Samalla saadaan selville resurssien tarkoituksenmukainen käyttäminen. Resurssien suuntaaminen viestintään antaa luvan odottaa tuloksia. Kun viestintä katsotaan strategiseksi voimavaraksi eli organisaation tavoitteiden saavuttamisen mahdollistajaksi, edellyttää se jatkuvaa tai säännöllistä arviointia. Mittaamisessa tulee käyttää päteviä mittareita, seuranta, ja kuuntelemista sekä kriittistä itsearviointia. Muutos viestinnän olosuhteissa kehottaa tutkimaan viestinnän mittaamista, arvioinnin ajattelutapoja sekä siihen liittyviä uskomuksia uudelleen.

2.7 Tietoperustan yhteenveto

Täydennyspalvelushakemusten määrät lähtivät voimakkaaseen nousuun Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa 2022, ja myös Suomen liittyminen Natoon huhtikuussa 2023 nosti hakijoiden määriä. Helmikuussa 2024 puolustusministeri Antti Häkkäsen kommentit julkisuudessa reservistä eroamisen estämisestä kasvattivat edelleen hakemusten määriä. Sota Ukrainassa ja sodan mahdollinen laajentuminen muualle Eurooppaan aiheuttavat pelkoa sekä ahdistusta, myös Suomen liittyminen Natoon aiheuttaa ihmisten mielissä uhkakuvia tulevaisuudesta. Nämä seikat ovat varmasti osaltaan olleet vaikuttamassa hakijoiden päätöksentekoon siirtyä armeijan reservistä täydennyspalvelukseen.

Päätöksentekoon vaikuttavat monet asiat, muun muassa sisäiset ja ulkoiset seikat. Ihmiset eivät tee aina päätöksiään kovin rationaalisesti, ja tuolloin saatetaan tehdä nopeitakin päätöksiä impulsiivisesti. Nopeisiin päätöksiin on vaikuttamassa systeemi 1, mikä on automaattinen, ja usein tunnelatautunut. Systeemi 2 taas on hitaampi, ponnisteluja vaativa sekä todennäköisemmin tietoisesti kontrolloidumpi.

Useat päätökset perustuvat uskomuksiin todennäköisistä tapahtumista. Ihminen turvautuu päätöksiä tehdessään erilaisiin heuristiikkoihin ja ajatusharhoihin, jotka vähentävät todennäköisyyksien arvioimista, ja mahdollistavat yksinkertaisen päätöksenteon monimutkaisten tehtävien kohdalla. Yleisimpiä heuristiikkoja sekä niihin liittyviä ajatusharjoja käsitellään tietoperustassa.

Täydennyspalvelukseen hakeutuvien suuret määrät lisäävät painetta viestintään. Viestinnän ongelmakohtien tunnistaminen ja niiden ratkaiseminen ovat kehittämiskohteena. Viestinnän tulisi olla oikea-aikaista ja todenmukaista. Siviilipalveluskeskuksen vastuulla on täydennyspalveluksen järjestäminen, ja viestinnästä huolehtiminen on keskeisiä tehtäviä. Kehittämistyön kohteena on tarkastella viestintää ja kehittää sitä tutkimuksesta saatujen tulosten perusteella.

3 Kehittämisasetelma

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan täydennyspalvelukseen hakeutumisen syitä ja vaikuttimia sekä viestintää täydennyspalveluksesta. Päätöksentekoon liittyvien ilmiöiden kautta täydennyspalvelukseen siirtymistä ei ole tutkittu, ja lisääntyneet hakijamäärät vaikuttavat täydennyspalveluksesta viestimiseen. Viestintää on syytä tarkastella kriittisesti ja selvittää, mitkä ovat viestinnän ongelmakohtia sekä mitä asioita viestinnässä tulisi kehittää.

Tietoa täydennyspalveluksesta löytyy Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuilta (Siviilipalveluskeskus 2024a), Aseistakieltäytyjienliiton verkkosivuilta (Aseistakieltäytyjienliitto 2020), ja Eroa-armeijasta.fi (2024) - sivustolta. Täydennyspalveluskoulutukseen määrätyille velvollisille lähetetään useita tiedotteita muun muassa koulutuksen sisällöstä ja aikatauluista sekä matkustamisesta koulutuspaikalle. Tiedotteiden sisällöstä vastaavat koulutusasiantuntijat sekä hallinnon talousasiantuntijat, ja ne lähetetään pääasiallisesti sähköpostilla.

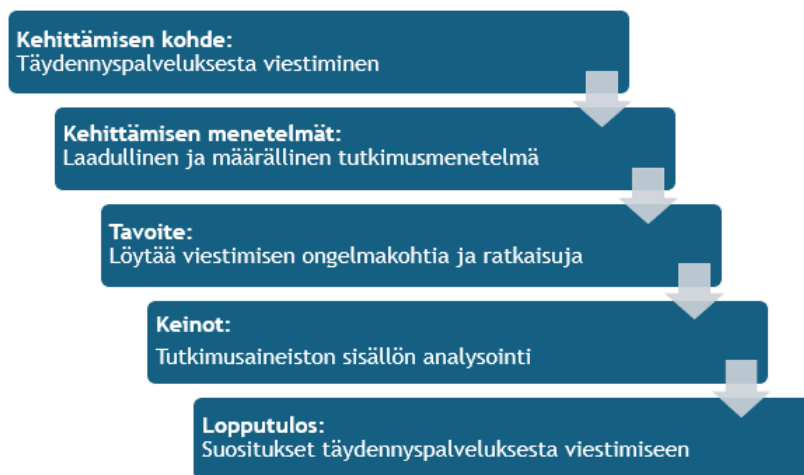
Tutkimuksen tarkoituksena on tutkia täydennyspalvelukseen hakeutuvien päätöksentekoon liittyviä seikkoja, ja kehittämisen kohteena on löytää täydennyspalveluksesta viestimisen ongelmia sekä mahdollisia ratkaisuja niihin. Tavoitteena on myös tuottaa uutta tietoa täydennyspalvelukseen siirtyvien päätöksenteon syistä ja saada tietoa täydennyspalvelukseen liittyvän viestinnästä. On tärkeää, että kaikki täydennyspalveluksesta saatavilla oleva tieto on ajankohtaista sekä oikeanlaista.

Opinnäytetyön tutkimus- ja kehittämiskysymykset ovat:

- Mitkä tekijät vaikuttavat päätöksentekoon täydennyspalvelukseen siirryttäessä?
- Mistä täydennyspalvelustietoa etsitään ja saadaan?
- Millaista tietoa tulisi lisätä?
 - Mitkä seikat ovat ongelmakohtia täydennyspalveluksesta viestinnässä?
- Miten viestinnän ongelmat voidaan ratkaista?

3.1 Menetelmälliset ratkaisut

Kehittämisen kohteena ovat täydennyspalveluksesta viestimisen ongelmakohdat ja ratkaisujen etsiminen niihin tutkimuksesta saaduilla tuloksilla. Tutkimusmenetelminä käytän laadullista ja määrällistä tutkimusmenetelmää niitä yhdistäen. Kehittämismenetelmänä on tapaustutkimus.

Kuva 4: Kehittämissuunnitelma

Laadullinen tutkimusmenetelmä on asiayhteyteen sidottu, tulkitseva, ja pyrkii vastaajien näkökulmien ymmärtämiseen (Hirsjärvi & Hurme 2022, luku 2). Määrällisessä tutkimusmenetelmässä tutkitaan ja käsitellään asioita pääasiallisesti numeroilla. Olennaista numerotietoa tutkija tulkitsee ja selittää sanallisesti. Tällä tavoin kuvataan, miten eri asiat liittyvät toisiinsa tai eroavat toistensa suhteen. (Vilkkä 2007, luku 1.)

Tässä opinnäytetyössä käytän tutkimusmenetelmänä sekä laadullista että määrällistä tutkimusta, niin sanottua sekamenetelmää (mixed method research). Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen yhdistäminen luo paremman ymmärryksen tutkimukseen (Tuomi & Sarajärvi 2002, luku 2). Sekamenetelmällä on mahdollista saada lisäarvoa, koska se lisää havaintojen luotettavuutta ja auttaa tiedon luomisessa. Sekamenetelmällisellä lähestymistavalla saadaan aikaiseksi syvempi ja laajempi ymmärrys ilmiöstä kuin niissä tutkimuksissa, joissa hyödynnetään vain laadullista tai määrällistä lähestymistapaa. (Hurmerinta-Peltomäki & Nummela 2006, 453-454.) Tutkimusaineistoa on tarkoitus luokitella määrällisenä sekä ryhmitellä laadullisesti teemoittain.

Laadullisen tutkimuksen luotettavuus eroaa määrällisen tutkimuksen arvioinnista. Laadullisessa tutkimuksessa luotettavuus tarkoittaa, että taustalla olevassa ilmiössä tutkimustulokset ovat totuudenmukaisia. Totuudenmukaisuuden arviointi perustuu riittävän tarkkaan dokumentaatioon, jotta ulkopuoliset arvioijat voivat tarkistaa koodauksen, ryhmittelyn ja tulkin. Aineiston ja dokumenttien perusteella tutkimusta arvioivien pitäisi tulla samaan johtopäätökseen tutkijan kanssa. (Kananen 2015, 352.)

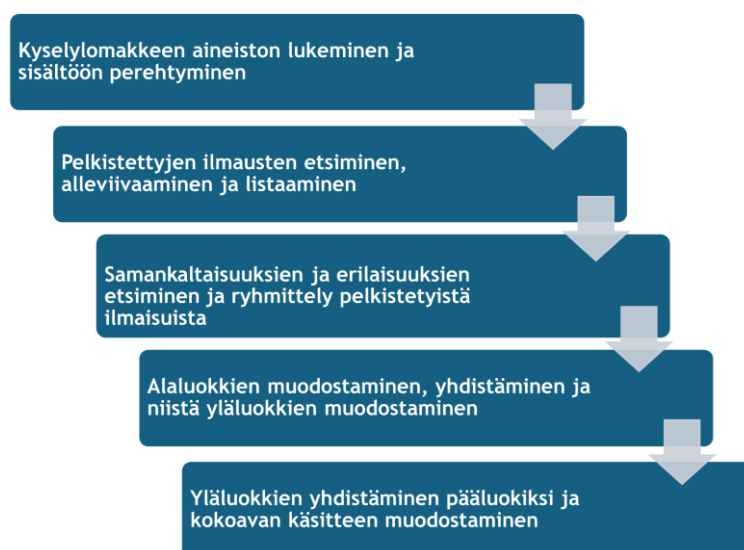
Tapaustutkimuksen tehtävänä on tuottaa kehittämis ehdotuksia ja -ideoita. Tapaustutkimuksessa tuotetaan tietoa tapahtuvasta ilmiöstä todellisessa tilanteessa ja toimintaympäristössä. Tapaustutkimusta voi tehdä niin laadullisin kuin määrällisin menetelmin tai niitä yhdistelemällä. Tapaustutkimus lähtee liikkeelle kehittämistehtävästä tai -ongelmasta. Kun

kehittämisen kohteesta on aiempaa tietoa, voidaan helpommin määritellä kehittämistehtävä. Ilmiöön perehtytään käytännössä ja teoriassa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, luku 3.) Tutkimusaineiston keräsin tässä opinnäytetyössä kyselylomakkeella ja tutkimusaineiston sisältöä analysoin sekä laadullisesti että määrällisesti. Sisällönanalyysin pohjalta laadin kehittämisehdotukset täydennyspalveluksesta viestimiseen.

Kuva 5: Tapaustutkimuksen vaiheet (mukaillen Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015)

Tutkimuksen aineisto kertoo tutkittavasta ilmiöstä, ja laadullisella sisällönanalyysillä on tarkoitus tuottaa selkeä kuvaus tutkittavasta aiheesta. Määrällistä aineistoa ei analysoitu laadullisella sisällönanalyysillä, mutta olennaista numerotietoa tulkittiin ja selitettiin sanallisesti. Opinnäytetyön aineiston sisällön analysoin perehtymällä ensin tutkimusaineistoon ja lukemalla vastaukset huolellisesti. Ennen analyysin aloittamista määrittelin niin sanotun analyysiyksikön. Se voi olla yksittäinen sana, lause tai ajatuskokonaisuus. Aineiston laatu ja tutkimustehtävä määrittelevät analyysiyksikön. Tämän jälkeen etsin vastauksista samankaltaisuuksia sekä erilaisuuksia. Merkitsin vastaukset eri väreihin tulostaulukkoon, ja ryhmittelin vastaukset aihepiirien mukaan. Samaa ilmiötä kuvaavat ilmaisut ryhmittelin alaluokiksi. Alaluokista yhdistin yläluokkia, jotka pohjautuvat aihetta kuvaavaan ilmiöön. Tämän jälkeen erottelin tutkimukselle oleellisen tiedon, jota peilasin tietoperustaan, ja näin sain vastaukset tutkimus- ja kehittämiskysymyksille. (Tuomi & Sarajärvi 2002, luku 4.)

Kuva 6: Sisällönanalyysi (mukaillen Tuomi & Sarajärvi 2002)

3.2 Aineiston keruu ja hallintasuunnitelma

Tutkimusaineisto kerättiin strukturoidulla kyselylomakkeella (liite 2), joka lähetettiin Siviilipalveluskeskuksen rekisteritietokannasta (Sivariweb) henkilöille, jotka oli hyväksytty täydennyspalvelukseen 1.1.-31.8.2024 välisenä aikana. Sivariweb on suojattu järjestelmä, jonka kautta voidaan lähettää isoille joukoille suojattuja sähköposteja. Henkilötiedot eivät tulleet esille niin sanotuissa joukkosähköpostissa. Vastaaminen oli vapaaehtoista. Linkki kyselylomakkeeseen lähetettiin sähköpostilla, ja saatekirje (liite 1) oli viestissä mukana. Kyselylomake tehtiin Forms -ohjelmalla ja siihen oli mahdollista kirjoittaa jokaisen kysymyksen kohdalle kommentteja kysymyksestä. Näiden kommenttien sisältöä analysoitiin laadullisesti.

Kysymyksiin vastattiin anonyymisti, eikä tutkimuksen missään vaiheessa selvinnyt vastaajan henkilöllisyys. Aineiston keräämiseen oli saatu lupa toimeksiantajalta, Siviilipalveluskeskuksesta, sekä KEHA-keskukselta. Aineistoa säilytettiin toimeksiantajan OneDrive - pilvipalvelussa salasanalla suojattuna, ja aineisto hävitettiin kyseisestä pilvipalvelusta opinnäytetyön valmistuttua. Aineistoon pääsy oli vain tämän opinnäytetyön tekijällä.

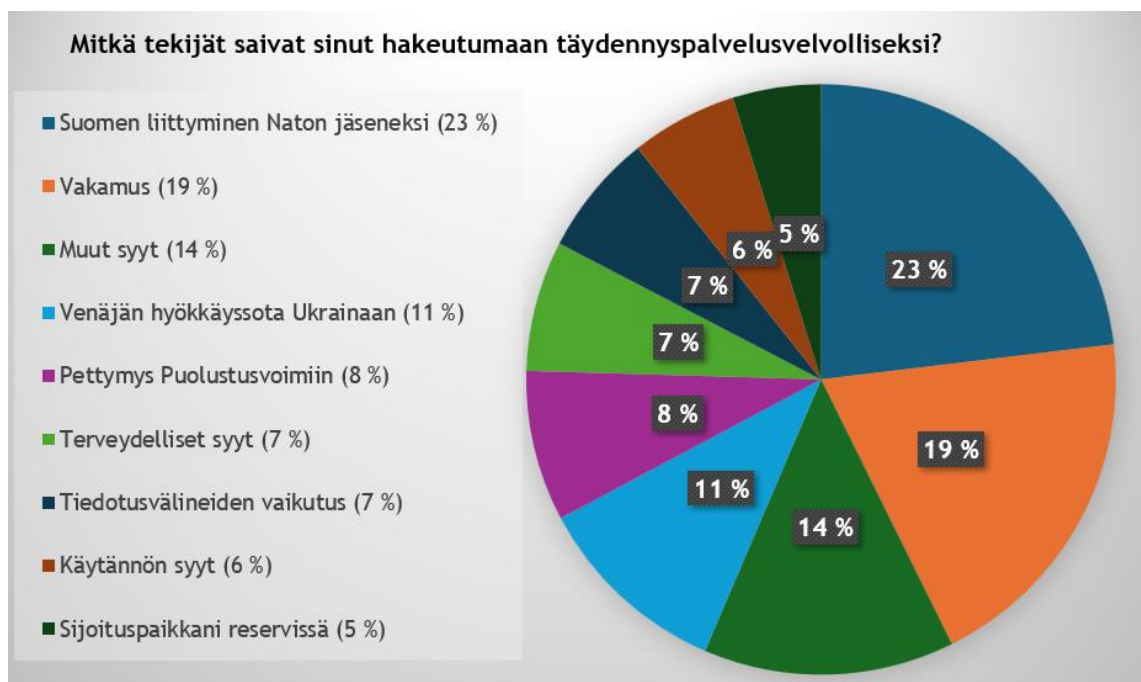
4 Tulokset

Tutkimus tehtiin kyselylomakkeella, joka lähetettiin 30.9.2024 sähköpostilla linkkinä saatekirjeen (liite 1) kanssa. Kyselylomakkeen (liite 2) saivat 2664 henkilöä, jotka oli hyväksytty täydennyspalvelukseen 1.1.-31.8.2024 välisenä aikana. Vastausaikaa oli 31.12.2024 saakka.

Kyselylomakkeeseen vastasi 385 henkilöä, vastausprosentti oli 14,4 prosenttia. Kyselylomakkeessa oli 14 kohtaa, joihin pystyi kirjoittamaan myös lisätietoja. Tulokset ryhmittelin kyselylomakkeessa olleiden kysymysten pohjalta teemoittain sekä määrällisesti että laadullisesti.

4.1 Mitkä tekijät saivat sinut hakeutumaan täydennyspalvelusvelvolliseksi?

Ensimmäinen kysymys koski syitä täydennyspalvelukseen hakeutumiselle. Tässä kysymyksessä oli mahdollista valita useampia vaihtoehtoja. 23 prosenttia vastaajista valitsi syyksi Suomen liittymisen Natoon, vakaumus oli toiseksi eniten valittu syy, 19 prosenttia, ja muut syyt vaikuttivat valintaan kolmanneksi eniten, 14 prosenttia. 262 henkilöä (68 prosenttia vastaajista) oli myös kirjoittanut lisätietoa valinnan syistä.

Kuva 7: Syitä täydennyspalvelukseen hakeutumiselle

Suomen liittyminen Naton jäseneksi oli selvästi eniten päätöksentekoon vaikuttanut seikka. 72 henkilöä oli kommentoinut Suomen liittymistä Natoon. Näissä kommenteissa toistuivat pettymys, että sotilasvala oli vannottu Suomelle, ei Natolle sekä Yhdysvaltojen sotiin ei haluta osallistua. Jäsenyys Natossa koettiin uhaksi demokratialle ja provokaatioksi Venäjälle. Suomea ei koettu enää itsenäiseksi valtioksi, ja päätösvalta Suomesta oli luovutettu Yhdysvalloille. Tässä yhteydessä mainittiin myös Suomen ja Yhdysvaltojen tekemä DCA-sopimus, ja

tämä sopimus koettiin epäilyttäväksi. Epäselvyys reserviläisten sijoittumisesta sotatilanteessa, sekä Suomessa että ulkomailla, oli myös useamman henkilön mainitsema syy täydennyspalvelukseen hakeutumiselle.

Pidän Natoon liittymistä ilman kansanäänestystä maanpetoksena. Suomi muuttui kertaheitolla Yhdysvaltojen vasalliksi. Sotilasvalani oli puolustaa Suomea vieraalta vallalta ja nyt me annamme vieraan vallan pystyttää sotilastukikohtia Suomeen. Yhdysvallat ovat sitten toisen maailmansodan sotaan valtio, joka sotii aina vieraalla maaperällä. (Henkilö 214)

Sotilasvalani koski (sananmukaisesti) Isänmaani puolustamista. En ole valmis uhraamaan henkeäni muiden Nato maiden takia. (Henkilö 100)

Natojäsenyyttä enemmän vaakakupissa painoi Suomen ja Yhdysvaltojen tekemä DCA-sopimus, jolla Suomi käytännössä luovutti alueensa ja sotilaallisen voimansa Yhdysvalloille. (Henkilö 9)

NATOn myötä päätösvalta sotilaallisista toimenpiteistä luovutettiin Yhdysvalloille. Vannoin sotilasvalani Suomelle ja puolustusvoimille, en ota käskyjä ulkovalloilta, enkä taistele heidän intressien vuoksi. (Henkilö 236)

19 prosenttia vastaajista olivat valinneet vakaumuksen syyksi siirtyä reservistä täydennyspalvelusvelvolliseksi. Siviilipalveluslain (1446/2007) mukaan asevelvollinen, jonka vakaumukseen perustuvat syyt estävät häntä suorittamasta asevelvollisuuslaissa (1438/2007) säädettyä palvelusta, vapautetaan sen suorittamisesta ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta niin kuin tässä laissa säädetään. Vakaumuksentutkinta poistettiin siviilipalveluslaista vuonna 1987, ja silloin hakemuksesta tuli valintalomake. Valinnan mahdollisuus uskonnollisten tai eettisten syiden välillä poistui vuonna 2008. Jokainen hakija voi nyt käytännössä ymmärtää ja määrittää vakaumuksensa haluamallaan tavalla. (Raudaskoski 2015.) Täydennyspalvelukseen siirryttäessä hakemuksessa vakuutetaan vakaumukseen perustuvien syiden estävän henkilöä suorittamasta asevelvollisuuslaissa (1438/2007) säädettyä palvelusta (liite 3).

Vakaumusta kommentoitiin uskonnolla, haluttomuudella tappaa ihmisiä, alun perin olisi pitänyt valita siviilipalvelus ja haluttomuudella olla tekemisissä sotilaallisten asioiden kanssa. Omat arvot olivat vuosien saatossa muuttuneet, ja niiden ei koettu vastaavan nyky-Suomen arvoja. Suomen liittyminen Natoon oli vahvistanut vakaumusta erota armeijasta.

Pääsyy on uskonnollinen vakaumus, etten haluaisi joutua tilanteeseen, jossa joutuisi tappamaan toisen ihmisen. (Henkilö 2)

Vakaumukseni puolesta erisin reservistä Suomen militarisoituessa ja asettamalla itsensä vankasti viimeisen 80 vuoden sotaan valtion, eli Yhdysvaltojen puolelle. (Henkilö 15)

Muut syyt olivat moninaisia, ja 14 prosenttia vastaajista olivat valinneet sen. Muita syitä täydennyspalvelukseen siirtymiseen olivat ikä, terveydelliset ja perheeseen liittyvät syyt sekä pettymys Suomen hallituksen politiikkaan. Muissa syissä korostui protestihenkisyys maailman politiikkaa kohtaan ja reservistä eroaminen koettiin vastalauseeksi Suomen oikeistolaiselle

politiikalle. Venäjän hyökkäyssodan alkaminen Ukrainassa oli saanut useat vastaajat tekemään päätöksensä täydennyspalvelusvelvolliseksi siirtymisessä.

Erittäin monet Suomen suuret poliittiset päätökset ovat viime vuosina olleet täysin omien kansalaisten etujen sekä tahtojen vastaisia. (Henkilö 49)

Olen äiti, ja en voisi ikinä jättää lastani. Asepalveluksen suorittamisesta on jo vuosia, ja vakaumus on tässä ajassa muuttunut. (Henkilö 139)

Olen vuosien varrella alkanut suhtautua kriittisemmin siihen missä tilanteessa toisen ihmisen hengen vieminen on oikeutettua ja reservistä eroaminen oli ollut harkinnassa, mutta ei ollut tuntunut ajankohtaiselta. Venäjän hyökkäys Ukrainaan sai minut pohtimaan asiaa taas aktiivisesti. (Henkilö 74)

En haluaisi osallistua venäläiseen lihamyllyyn, jossa ihmisarvo on niin halpa. (Henkilö 88)

Pettymys kertausharjoituksiin tai sinne kutsumatta jättäminen, varusmiespalveluksen aikana tapahtuneet asiat, epäoikeudenmukaisuuden sekä syrjinnän kokemukset olivat syitä, miksi vastaajat olivat pettyneitä Puolustusvoimiin.

Kävin varusmiespalveluksen vuonna 2008. En saanut ainuttakaan kutsua kertausharjoituksiin. Selvitin sodanajansijoitukseni keväällä 2024, ja se oli "sijoittamaton reservi", se kuulosti synonyymiltä sanalle "tykinruoka". Koin, että puolustusvoimat ei tarvitse palveluksiani. (Henkilö 184)

Huonot kokemukset palvelusajalta. Epäinhimillinen ja alistava toiminta ei herätä kenenkään maanpuolustustahtoa. (Henkilö 94)

Terveydelliset syyt korostuivat erityisesti niillä vastaajilla, joilla varusmiespalvelus oli suoritettu useita vuosia sitten. Samoin varusmiespalveluksesta vapautuksen saaneilla vastaajilla terveydelliset syyt olivat päälimmäinen syy siirtyä täydennyspalvelukseen. Vapautuksen rauhan ajan palveluksesta saaneet hakijat eivät suorita täydennyspalveluskoulutusta, mikäli he eivät hae muutosta palveluskelpoisuuteensa. Nämä hakijat siirtyvät suoraan siviilipalveluksen lisävarantoon. Lisävaranto on synonyymi puolustusvoimien varareserville. Lisävarannolla tarkoitetaan siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät ole vielä aloittaneet siviilipalveluksen suorittamista tai ovat sen keskeyttäneet (palveluksesta vapautetut), sekä siviilipalvelusvelvollisia, jotka eivät enää kuulu siviilivarantoon. Sen vuoden lopussa, kun henkilö täyttää 60 vuotta, hän poistuu automaattisesti lisävarannosta. (Siviilipalveluskeskus 2025.) Siviilipalveluslain (1446/2007) 5. luvun 23 §:ssä palveluskelpoisuudella tarkoitetaan, että siviilipalvelusvelvollinen suoriutuu tai hänen voidaan olettaa suoriutuvan siviilipalveluksesta. Lisäksi edellytetään, että siviilipalvelusvelvollinen ei palvelusta suorittaessaan vaaranna omaa tai muiden palvelusturvallisuutta tai työturvallisuutta.

Tiedotusvälineiden vaikutus korostui helmikuussa 2024 puolustusministeri Antti Häkkäsen lausuntojen myötä. Puolustusministeri kertoi etsivänsä keinoja, millä estetään reservistä eroaminen. Nämä lausunnot saivat aikaan monien vastaajien siirtymisen

täydennyspalveluskoulutukseen. Puolustusministeri lievensi puheitaan myöhemmin, mutta hänen kommenttinsa olivat jo vaikuttaneet voimakkaasti päätöksentekoon.

Ministeri Häkkäsen suunnitelma siitä, että reservistä eroaminen estettäisiin. Tämä on järkyttävää pakkovaltaa ja yksilön oikeuksien polkemista. (Henkilö 250)

Häkkänen sekoili ihmisoikeuksia vastaan ehdottaessaan reservistä poistumisen kieltämistä lailla. Moista fasismia pitää vastustaa teoin. (Henkilö 89)

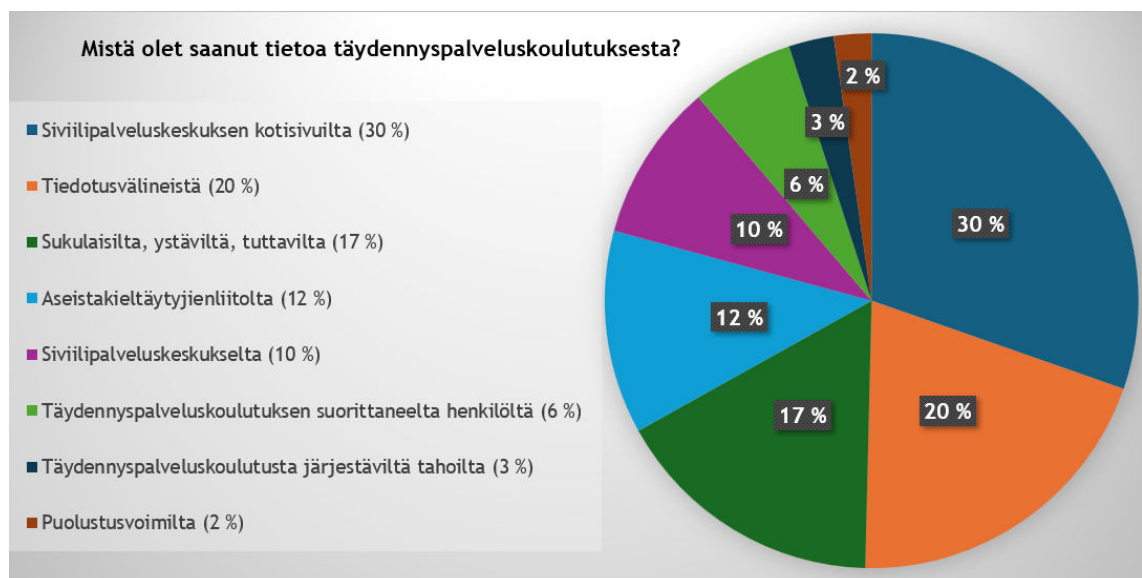
Käytännön syitä olivat muun muassa kasvanut perhe, lapsen huoli, puolison tai omaisen sairaus, toistuvat kertausharjoituskutsut, kertausharjoitusten välttäminen, ja haluttomuus tuhata oma elämä sotimiseen. Sijoituspaikka reservissä ei ollut mieluinen, se koettiin turhaksi tai sitä ei edes tiedetty.

Jatkuvat kertausharjoituskäskyt tehtävässä, johon en saanut kunnollista koulutusta varusmiespalveluksen aikana ja tehtävässä, jossa en kokenut olevani hyvä ja jonka voisi aivan hyvin hoitaa siviili. Lisäksi en tullut kovin hyvin toimeen palvelusryhmäni jäsenten kanssa ja minun olisi vaikea kuvitella palvelevani heidän kanssaan sodan aikana. Isänmaallisuuden tai maanpuolustustahdon puutteesta ei ole kyse. Lisäksi kertausharjoituksissa en kokenut oppineeni mitään ja Puolustusvoimien touhu ei vaikuttanut kovin ammattimaiselta. (Henkilö 158)

Minulla ei ollut sodan ajan sijoitusta, ja vaikka kysyin aluetoimistolta, voisinko saada koulutustani vastaavan sodanajan sijoituksen, ei pyyntöäni kuunneltu. Eli olen sotatilanteessa myös hyödyllisempi Suomelle ollessani sivari. (Henkilö 141)

Sijoituspaikkani reservissä ja reservin kertausharjoituksissa ei vastaa lainkaan osaamistani, ja olen ko. tehtävässä täysin hyödytön. (Henkilö 31)

4.2 Mistä olet saanut tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta?

Kuva 8: Mistä on saatu tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta

Vastaajista 20 prosenttia (80 henkilöä) olivat kirjoittaneet lisätietoa, mistä he olivat löytäneet tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta. Eniten tietoa oli löydetty internetin kautta. 30 prosenttia vastaajista olivat löytäneet tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuilta (Siviilipalveluskeskus 2024a), 12 prosenttia vastaajista olivat saaneet tietoa Aseistakieltäytyjienliiton verkkosivuilta (Aseistakieltäytyjienliitto 2020), sekä siihen liittyvästä Eroa-Armeijasta.fi -sivustolta (2024).

Tietoa on saanut itse hakemalla. Vahingossa siihen ei tule missään törmäämään, ellei lähipiirissä satu olemaan erityisen äänekkästä vakaumuksellista henkilöä. (Henkilö 115)

Vain yksi vastaajista mainitsi Puolustusvoimat tiedonlähteenä. Puolustusvoimien verkkosivuilla (Puolustusvoimat 2025) on mainittu täydennyspalveluskoulutus Usein kysytyt kysymykset asevelvollisuudesta -sivulla, ja siellä on kerrottu lähinnä, miten täydennyspalveluskoulutukseen osallistuminen vaikuttaa siirtymisessä takaisin reserviin. Reserviin ei voi siirtyä takaisin, jos on jo aloittanut tai suorittanut täydennyspalveluskoulutuksen. (Siviilipalveluslaki 1446/2007).

Ensin Puolustusvoimat ja Siviilipalveluskeskus, jonka jälkeen mietin asiaa noin 6-8kk, jolloin luin asiasta uutisissa. (Henkilö 173)

Siviilipalveluskeskukseen oli oltu suoraan yhteydessä joko puhelimitse tai sähköpostitse, ja tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta oli saatu sitä kautta.

Otin yhteyttä Siviilipalveluskeskukseen ja luin Aseistakieltäytyjienliiton sivuilta ero prosessista. (Henkilö 64)

Tietoa oli löydetty myös sosiaalisesta mediasta ja keskustelupalstoilta. Osa vastaajista mainitsi Googlen tiedonhaussa. Kun hakusanaksi Googleen laittaa ”täydennyspalvelus”, tulee ensimmäisenä tuloksena Siviilipalveluskeskuksen verkkosivut, ja hakusanat ”eroa armeijasta” tai ”reservistä pois” taas ohjaavat ensimmäiseksi Eroa-armeijasta.fi -sivustolle.

Etsin tietoa, miten reservistä erotaan. Tieto täydennyspalveluksesta tuli ilmi sitä kautta. (Henkilö 270)

Tiedotusvälineiden merkitys tiedon saannissa korostui helmikuussa 2024, kun puolustusministeri Antti Häkkinen kertoi Kyrönmaa-lehdessä (Ranta 2024), että hän aikoo löytää keinot estääkseen reservistä eroamisen. Yksitoista vastaajaa kirjoitti kuulleensa ensimmäistä kertaa mahdollisuudesta erota reservistä juuri näiden puolustusministerin antamien lausuntojen perusteella. Tietoa täydennyspalveluksesta oli saatu myös uutisista ja lehtiartikkeleista.

Kun puolustusministeri puhui siitä, että reserviläiset ei tulevaisuudessa saisi poistua reservistä, niin sain tiedon, että se on edes mahdollista. Ennen sitä en tiennyt ollenkaan, että täydennyspalveluskoulutusta oli olemassa. (Henkilö 27)

Kiitän puolustusministeri Antti Häkkästä muistutuksesta, että kannattaa pikimmiten hakeutua täydennyspalvelukseen nyt kun se on vielä mahdollista. (Henkilö 324)

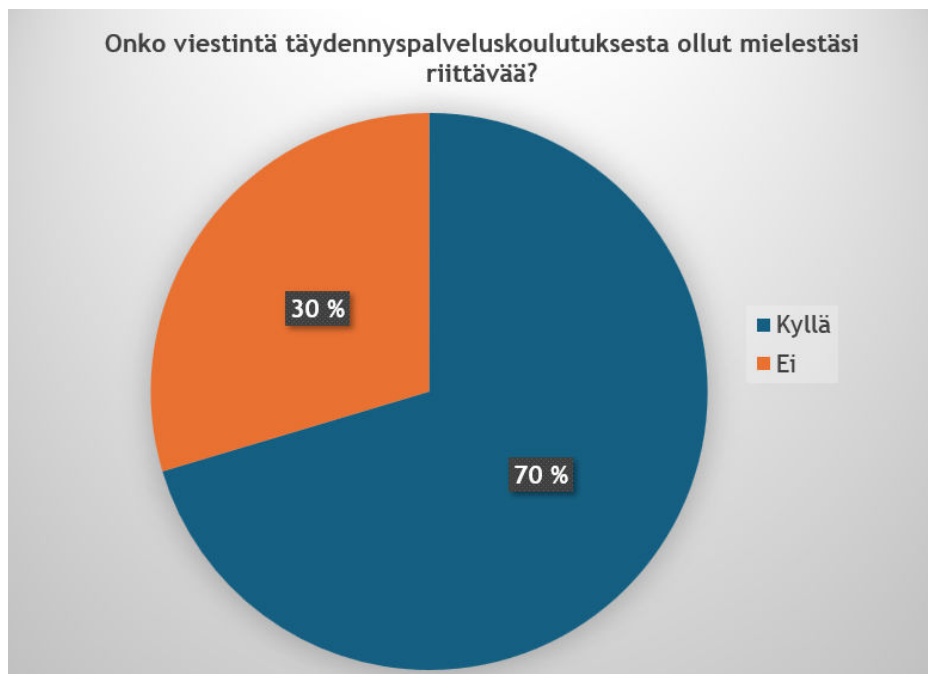
17 prosenttia vastaajista olivat kuulleet mahdollisuudesta siirtyä täydennyspalvelukseen sukulaisilta, ystäviltä, tuttavilta ja armeijakavereilta. Muiden henkilöiden merkitys tiedonsaannissa oli lähinnä olla esimerkkinä täydennyspalveluskoulutukseen hakeutumisessa.

Kun Ukrainan ja Venäjän välinen konflikti alkoi, pikkuveljeni anoi täydennyskoulutukseen. Samalla alkoi oma ajatukseni kyteä myös sinne siirtoa. (Henkilö 369)

Kaverit erosivat reservistä ja suositteli. Nyt itsekin voin eronneena suositella muille. (Henkilö 178)

4.3 Onko viestintä täydennyspalveluskoulutuksesta ollut mielestäsi riittävää?

Tähän kysymykseen oli vastannut 378 henkilöä ja 70 prosenttia vastaajista kokivat viestinnän olleen riittävää. 30 prosenttia vastaajista parantaisi viestintää.

Kuva 9: Viestintä täydennyspalveluskoulutuksesta

Parannusehdotuksia täydennyspalveluskoulutuksesta viestimiseen tuli 97 kappaletta. Täydennyspalveluskoulutuksesta viestintään kaivattiin avoimuutta ja lisää näkyvyyttä. Vastaajat toivoivat avointa, julkista keskustelua täydennyspalveluksesta vaihtoehtona reserville. Osa vastaajista toivoi, että täydennyspalveluskoulutusta mainostettaisiin enemmän. Viestintää täydennyspalveluskoulutuksesta kaivattiin myös muilta tahoilta, kuten esimerkiksi ihmisoikeusjärjestöiltä ja eri puolueiden nuorisojastoilta. Myös Puolustusvoimilta toivottiin enemmän tietoa mahdollisuudesta valita täydennyspalveluskoulutus kertausharjoitusten sijaan. Useat vastaajat epäilivät myös, ettei täydennyspalveluskoulutuksesta haluta kertoa tiedotusvälineissä, ja tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta halutaan salata Puolustusvoimien toimesta.

Asiaa täydennyspalveluskoulutuksesta löytää yleensä hakemalla reservistä poistumiseen liittyvää tietoa. Sen sijaan sitä tulisi julkisesti tuoda esille hyödyllisenä vaihtoehtona puolustusvoimien tehtäville. (Henkilö 167)

Yli 50-vuotiaille toivottiin selkeämpää viestintää, kun he ovat siirtyneet reservistä täydennyspalvelukseen, vaikka heitä ei enää velvoiteta suorittamaan palvelusta. Yli 50-vuotiaat siirtyvät siviilipalveluksen lisävarantoon. Siviilipalveluslain (1446/2007) 9. luvun 65 §:n mukaan Puolustusvoimien yleisen liikekannallepanon aikana palvelukseen voidaan määrätä myös lisävarantoon kuuluva siviilipalvelusvelvollinen, 50 vuotta täyttäneet voidaan määrätä palvelukseen kuitenkin ainoastaan eduskunnan suostumuksella.

Missään ei sanottu suoraan, että yli 50-vuotiaat on vapautettu täydennyspalveluksesta. Poimin tämän tiedon lopulta jossain sivarikeskuksen tiedotustilaisuudessa joskus näytetystä Powerpointista. Kun hain täydennyspalvelukseen, tuli ilmoitus, että yli 50-vuotiaiden hakemuksia ei käsitellä (mutta hakemuksen pysyi silti lähettämään). Ei kuitenkaan viitsitty mainita, että täydennyspalvelukseen ei tarvitse tulla, jos 50 vuotta on täynnä. Heräsi välittömästi ajatus siitä, että asia halutaan pitää suurelta yleisöltä salassa, ettei reservistä eroavien määrä räjähtäisi käsiin. (Henkilö 63)

Reservistä siirtyminen täydennyspalvelusvelvolliseksi prosessina oli joillekin vastaajille epäselvä, ja siihen kaivattiin selkeyttä. Hakemusvaiheessa kaivattiin enemmän sähköisiä ilmoituksia, missä mennään hakemuksen suhteen, ja miten koko prosessi etenee hakemuksen lähettämisen jälkeen koulutuksen suorittamiseen asti.

Olisin toivonut kattavampaa ohjeistusta, miten siirtyminen reservistä siviilipalvelusvelvolliseksi käytännössä tapahtuu. (Henkilö 261)

Vastaajat kaipasivat konkretiaa, mitä täydennyspalveluskoulutuksen suorittaminen tarkoittaa. Koulutuksen sisällöstä haluttiin selkeämpää viestintää, mihin koulutuksella pyritään.

Sisältö kiinnostaa, mitä konkreettisesti täydennyspalvelus sisältää. Onko se hyödyllistä vai pelkästään nöyryytysleiri? (Henkilö 76)

4.4 Kysymyksiä täydennyspalveluskoulutuksen suorittaneille

Kyselylomakkeella oli kolme kysymystä täydennyspalveluksen jo suorittaneille henkilöille. Kysymykset koskivat koulutusta, aikatauluja ja matkustamista koulutuspaikalle. Näihin kysymyksiin vastattiin kyllä tai ei. Mikäli henkilö ei ollut mielestään saanut tarpeeksi tietoa näistä asioista, tai halusi kommentoida aihetta, kysymyksen kohdalle oli mahdollista kirjoittaa lisätietoa.

Kuva 10: Tietoa koulutuksesta

Enemmistö vastaajista (66 %) oli tyytyväisiä koulutuksesta saatuun tietoon. 34 prosenttia vastaajista kirjoittivat, että koulutuksen todellisesta sisällöstä haluttiin lisää tietoa. Koulutuksen otsikot eivät kuvaa välttämättä koko sisältöä, ja tähän kaivattiin tarkennusta. Näin koulutuserää valittaessa olisi selkeämpi kuva, millaiseen koulutukseen on osallistumassa.

Kurssin sisältö oli aivan erilainen kuin kurssi-infossa annettiin ymmärtää. Positiivinen yllätys minulle. (Henkilö 25)

Itse koulutuksen sisältö oli hyvin hämärä ennen kuin saavuin paikan päälle ja sain aikataulun käteeni. (Henkilö 147)

Kuva 11: Tietoa koulutuksen aikatauluista

Enemmistö vastaajista (76 %) koki saaneensa riittävästi tietoa koulutuksen aikatauluista. Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuille kaivattiin kuitenkin suuntaa antavaa aikataulua jokaisen koulutuksen koulutuspäivälle.

Ehkä siellä nettisivuilla voisi olla jokin suuntaa antava pohja päivien aikatauluille, jotta vähän tietäisi, mitä olisi luvassa? (Henkilö 53)

Kuva 12: Tietoa matkustamisesta koulutuspaikalle

Enemmistö vastaajista (72 %) oli mielestään saanut riittävästi tietoa koulutuspaikalle matkustamisesta. Parannusehdotuksena oli muun muassa Lapinjärven koulutukseen varatun yhteiskuljetusbussin selkeä merkitseminen kyltillä. Lisäksi toivottiin Siviilipalveluskeskuksen henkilökunnan läsnäoloa yhteiskuljetusbussissa. Matkustamisen tukeminen koettiin myös epäselväksi.

Työ- ja elinkeinoministeriön (2023, 43) ohjeen mukaan täydennyspalvelusvelvollisten palvelusmatkat korvataan valtion varoista täyden korvauksen periaatteen mukaisesti. Matkakustannukset korvataan määräysten mukaisesti olosuhteet huomioon ottaen valtiolle edullisimmalla tavalla. Käytännössä tämä tarkoittaa julkisia liikennevälineitä, juna tai linja-auto. Auton

käytössä ja sen korvaamisessa on ehtoja, jotka riippuvat velvollisen asuinpaikkakunnan julkisen liikennevälineiden liikennöinnistä. Velvolliset saavat noin kuukausi ennen koulutuksen alkua ohjeen matkustamisesta täydennyspalveluskoulutukseen (liite 4) ja ohjeen matkalippujen tilaamiseen (liite 5).

4.5 Sana on vapaa

Kyselylomakkeen lopussa oli mahdollista kirjoittaa yleisesti kommentteja täydennyspalveluskoulutuksesta ja vastauksia tuli 77 kappaletta. Useat vastaajat toivoivat paluuta viiden päivän koulutukseen nykyisen kolmen päivän sijaan. Suhtautuminen täydennyspalveluskoulutukseen oli pääasiassa positiivista ja se koettiin tärkeänä osana yhteiskunnan varautumisessa kriiseihin.

Harmittaa koulutuksen lyheneminen viikosta kolmeen päivään. (Henkilö 64)

Hieno systeemi, että laillisesti on mahdollista seurata moraalisen kompassinsa ääntä, ja kuitenkin auttaa yhteiskuntaa mahdollisen kriisin aikana. (Henkilö 52)

Mahtava kokemus. Ainutkertainen mahdollisuus päästä keskustelemaan vakavista asioista uusien ihmisten kanssa, joilla kaikilla on jotain yhteistä (ajattelu) vaikka muuten oltaisiin aivan erilaisia ja eri asemassa/tilanteissa henkilökohtaisissa elämissä. (Henkilö 130)

Kritiikkiä esitettiin lähinnä koulutusten sisällöistä, ja osa vastaajista koki täydennyspalveluskoulutuksen rangaistuksena. Lisäksi toivottiin selvitystä osallistujien taidoista ja pätevyyksistä, jotta niitä voitaisiin hyödyntää mahdollisessa kriisitilanteessa.

Täydennyspalvelus tuntuu enemmänkin pakolliselta pahalta asepalveluksen suorittaneille kuin todelliselta koulutukselta siviilikriisinhallinnan tehtäviin, kun katsoo koulutuksen sisältöä ja kestoja. Missä on esim. väestönsuojelun perusteet? (Henkilö 158)

On aivan käsittämätöntä, että täydennyspalvelukseen ei kuulu minkäänlaista tapaa tiedustella osallistujien kiinnostuksen kohteista, taidoista, pätevyyksistä ym., jotta heidät voitaisiin sijoittaa mahdollisimman järkevästi sekä yhteiskunnan että yksilön kannalta kriisitilanteessa. (Henkilö 187)

Tämä kysely koettiin tärkeäksi kanavaksi tuoda omia ajatuksiaan julki ja sain myös kiitosta siitä, että kysymykset olivat objektiivisia, eivät syölistäviä.

Kiitos tutkimuksen järjestämisestä. On nimittäin tärkeä aihe mistä toivoisi enemmän keskustelua valtavirtamedioissa. (Henkilö 164)

Arvostan, ettei tätä kyselyä ollut tehty syölistäen. (Henkilö 197)

4.6 Tulokset viestinnän kehittämistä varten

Enemmistö vastaajista oli täydennyspalveluksesta viestimiseen tyytyväisiä. Kehittämisehdotukset koskivat viestinnän yleistä avoimuutta ja täydennyspalveluskoulutuksesta viestimiseen

kaivattiin lisää näkyvyyttä. Vastaajat toivoivat myös julkista keskustelua täydennyspalveluksesta vaihtoehtona reserville. Osa vastaajista toivoi, että täydennyspalveluskoulutusta mainostettaisiin enemmän.

Yli 50-vuotiailla vastaajilla oli epäselvyyttä, ovatko he täydennyspalvelusvelvollisia, vaikka heitä ei enää iän takia kutsuta palvelukseen. Koko prosessiin, kun henkilö siirtyy täydennyspalvelusvelvolliseksi, kaivattiin yksityiskohtaisempaa tietoa ja enemmän sähköisiä ilmoituksia, missä vaiheessa ollaan hakemuksen suhteen. Täydennyspalveluskoulutuksesta kaivattiin lisää konkretiaa, mitä sen suorittaminen oikeasti tarkoittaa ja mihin koulutuksella pyritään.

Viestintää täydennyspalveluskoulutuksesta kaivattiin myös muilta tahoilta, kuten esimerkiksi ihmisoikeusjärjestöiltä ja eri puolueiden nuorisajaostoilta sekä myös Puolustusvoimilta. Koulutukseen osallistuvien taidot ja pätevyudet pitäisi seuloa tarkemmin esiin, ja niistä olisi hyvä olla tietoa henkilön rekisteritiedoissa.

Täydennyspalveluksen suorittaneilta vastaajilta kysyttiin koulutuksesta, aikatauluista sekä koulutuspaikalle matkustamisesta. Koulutuksen sisältö oli monelle epäselvä, ja se selvisi vasta koulutuspaikalla. Koulutuksesta kertovat otsikot eivät välttämättä kuvanneet koko sisältöä, ja tähän kaivattiin tarkennusta. Koulutuksen aikatauluja toivottiin Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuille, suuntaa antavina aikatauluina kullekin koulutukselle. Koulutuspaikalle matkustamisen tukeminen koettiin epäselväksi. Lapinjärven koulutukseen varatussa yhteiskuljetusbussissa ei sisään mennessä lukenut, mihin bussi oli menossa ja bussiin toivottiinkin selkeää kylttiä. Henkilökunnan läsnäoloa toivottiin myös yhteiskuljetusbussiin, koska se toisi turvallisuuden tunnetta. Epäselvyyttä oli myös matkalippujen tilaamisessa ja yhteiskuljetuksissa eri koulutuspaikoille.

Kaikkiaan kehitysehdotuksia täydennyspalveluskoulutuksesta viestintään tuli paljon, ja niitä on syytä tarkastella huolellisesti. Suhtautuminen täydennyspalveluskoulutukseen oli pääasiassa positiivista, ja se koettiin tärkeänä osana yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.

5 Kehittämistyön johtopäätökset ja pohdinta

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli selvittää, mitkä tekijät vaikuttivat päätöksentekoon täydennyspalvelukseen siirryttäessä, ja miten viestintää täydennyspalveluksesta voidaan kehittää. Taustana tälle tutkimus- ja kehittämistyölle oli voimakkaasti kasvaneet hakijamäärät täydennyspalvelukseen, kun Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainaan helmikuussa 2022 ja Suomi liittyi Natoon huhtikuussa 2023. Lisäksi puolustusministeri Antti Häkkäsen lausunnot nostivat hakijoiden määrää helmikuussa 2024. Näillä tapahtumilla on selkeä yhteys kasvaneisiin hakijamääriin. Kasvaneet hakijamäärät lisäävät painetta viestintään ja tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mistä tietoa saadaan ja miten viestintää täydennyspalveluksesta pitäisi kehittää. Kehittämistyön kohteena oli selvittää täydennyspalveluksesta viestimisen ongelmakohtia ja etsiä ratkaisuja niihin tutkimuksesta saaduilla tuloksilla.

Tutkimusaineiston keräsin strukturoidulla kyselylomakkeella (liite 2) henkilöiltä, jotka olivat hakeutuneet täydennyspalvelukseen 1.1.-31.8.2024 välisenä aikana. Vastauksia tuli 385 henkilöltä, mikä oli 14,4 prosenttia kokonaismäärästä. Se vaikuttaisi olevan riittävä määrä johtopäätösten tekemiseen. Tosin voi myös pohtia, miksi 85,6 prosenttia kyselylomakkeen saaneista henkilöistä eivät vastanneet. Olivatko heille kenties syyt siirtyä reservistä täydennyspalvelukseen yhdentekeviä ja täydennyspalveluksesta viestinnällä ei ollut merkitystä? Yhtenä syynä saattaisi olla kyllästyminen kyselyihin. Maanpuolustuskorkeakoulu oli lähestynyt täydennyspalvelukseen siirtyneitä kyselylomakkeilla jo aiemmin (Maanpuolustuskorkeakoulu 2025).

Tutkimusmenetelminä käytin laadullista ja määrällistä tutkimusmenetelmää niitä yhdistäen. Kehittämismenetelmänä oli tapaustutkimus. Aineiston analysoin laadullisella sisällönanalyysillä. Tämän tutkimuksellisen kehittämistyön tavoitteena oli vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Mitkä tekijät vaikuttavat päätöksentekoon täydennyspalvelukseen siirryttäessä?
- Mistä täydennyspalvelustietoa etsitään ja saadaan?
- Millaista tietoa tulisi lisätä?
 - Mitkä seikat ovat ongelmakohtia täydennyspalveluksesta viestinnässä?
- Miten viestinnän ongelmat voidaan ratkaista?

Näihin kysymyksiin löysin vastauksia.

Eniten tietoa täydennyspalveluksesta oli saatu internetin kautta. Tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta etsittiin Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuilta (Siviilipalveluskeskus 2024a), Aseistakieltäytyjienliiton verkkosivuilta (Aseistakieltäytyjienliitto 2020), sekä siihen liittyvästä Eroa-Armeijasta.fi -sivustolta (2024). Täydennyspalveluksesta tietoa tarjoavien verkkosivujen viestintää tulisikin tarkistaa säännöllisesti, jotta kaikki tarjolla oleva tieto olisi ajantasaista ja oikeaa. Muuan muassa keväällä 2022 Aseistakieltäytyjien liiton verkkosivuilla oli puutteellista tietoa, joka saatiin korjattua yhteistyössä sivujen ylläpitäjän kanssa. Yhteistyö

täydennyspalveluksesta tietoa tuottavien tahojen välillä tulisi jatkossakin olla joustavaa ja nopeaa, mikäli muuttuvat tilanteet yhteiskunnassa sitä edellyttävät.

Täydennyspalveluskoulutus on ollut viimeisten kahden vuoden aikana paljon esille eri medioissa. Siviilipalveluskeskuksen johtajaa on haastateltu useisiin lehtiin sekä radio-ohjelmiin, ja julkista keskustelua on käyty täydennyspalveluksesta yleisesti monissa medioissa, sosiaalisessa mediassa sekä keskustelupalstoilla. Toisinaan otsikot täydennyspalveluksesta kertovissa artikkeleissa voivat olla myös harhaanjohtavia. Ylen nettisivuilla julkaistun artikkelin otsikossa kerrottiin, että reservistä siviiliin siirtyminen helpottuu (Kajova 2024). Todellisuudessa prosessi täydennyspalvelukseen siirtymisestä ei ole muuttunut tai helpottunut, vain koulutuspäivien määrä on vähentynyt viidestä päivästä kolmeen.

Tiedotusvälineiden merkitys ja vaikutus tiedon saannissa korostui, kun puolustusministeri Antti Häkkänen antoi lausunnon, että hän aikoo löytää keinot estääkseen reservistä eroamisen. Tämä oli monille vastaajille ensimmäinen kerta, kun he saivat tietää mahdollisuudesta erota reservistä. Näin ollen puolustusministerin lausunnot kääntyivät Puolustusvoimia vastaan, ja vaikka hän lievensi kommenttejaan myöhemmin (Aaltio 2024; Häkkänen 2024), sillä ei ollut enää vaikutusta.

Kun siviili- tai täydennyspalveluksesta keskustellaan julkisuudessa, ja työ- ja elinkeinoministeriö on ottanut keskustelussa olevaan asiaan kantaa, voisi Siviilipalveluskeskus lähettää media-tiedotteen. Eri medioita varten voisi olla tiedotepohja, jota muokataan tilanteen mukaan. Tämä voisi helpottaa asiakaspalvelun sekä Siviilipalveluskeskuksen johtajan työtä. Siviilipalveluskeskuksen oma kuvapankki olisi myös erittäin käyttökelpoinen työkalu medioille, ja sieltä voisi vapaasti ottaa kuvituskuvia julkaisuihin. Se toisi myös lisäarvoa Siviilipalveluskeskukselle. Kuvapankista voisi tiedottaa medioita, koska tällä hetkellä kuvituskuvien löytäminen on medioiden vastuulla, ja julkaisuissa käytetyt kuvat voivat olla ikivanhoja sekä täysin vääristä paikoista otettuja.

Vastaajia pyydettiin kertomaan, millaista viestintää täydennyspalveluksesta kaivataan lisää. Vastaajat toivoivat avointa, julkista keskustelua täydennyspalveluksesta vaihtoehtona reserville. Osa vastaajista toivoi, että täydennyspalveluskoulutusta mainostettaisiin enemmän. Viestintää täydennyspalveluskoulutuksesta kaivattiin myös muilta tahoilta, kuten esimerkiksi ihmisoikeusjärjestöiltä, eri puolueiden nuorisajoistoilta sekä Puolustusvoimilta. Puolustusvoimilla ei ymmärrettävästi ole intressiä mainostaa täydennyspalvelusta vaihtoehtona, mutta esimerkiksi Puolustusvoimien verkkosivuilla (Intti.fi 2025), Muut palvelusvaihtoehdot ja palveluksesta vapautetut - sivulla, voisi olla tietoa myös täydennyspalveluksesta ja linkki Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuille. Valtionhallinnon viestinnän arvoja ovat avoin, luotettava, tasa-puolinen, ymmärrettävä, vuorovaikutteinen ja palveluhenkinen viestintä. (Valtioneuvoston kanslia 2023, 9-11). Näitä arvoja pitäisi toteuttaa kaikissa valtion hallintoon kuuluvissa instansseissa.

Yli 50-vuotiaille toivottiin selkeämpää viestintää, kun he ovat siirtyneet reservistä täydennyspalvelukseen, vaikka heitä ei enää veloiteta suorittamaan palvelusta. Yli 50-vuotiaat hakijat siirtyvät suoraan siviilipalveluksen lisävarantoon. Siviilipalveluslaissa (1446/2007) todetaan, että Puolustusvoimien yleisen liikekannallepanon aikana palvelukseen voidaan määrätä myös lisävarantoon kuuluva siviilipalvelusvelvollinen, ja 50 vuotta täyttäneet voidaan määrätä palvelukseen kuitenkin ainoastaan eduskunnan suostumuksella. Tämä asia on jo korjattu Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuille. Usein kysytyt kysymykset - sivulle (Siviilipalveluskeskus 2025) on myös lisätty tieto yli 60-vuotiaiden tilanteesta. Sen vuoden lopussa, kun henkilö täyttää 60 vuotta, hän poistuu automaattisesti lisävarannosta. Myöskään yli 60-vuotiaan täydennyspalvelushakemusta Puolustusvoimien aluetoimistot eivät tällä hetkellä enää käsittele, koska yli 60-vuotiaat ovat jo vapautettuja palveluksesta ikänsä puolesta.

Tämä tulee todennäköisesti muuttumaan tulevaisuudessa, koska Puolustusministeriö on aloittanut reservin yläikärajan nostamista koskevan esityksen valmistelun (Puolustusministeriö 2025c). Tämä esitys pohjautuu Parlamentaarisen komitean mietintöön (Valtioneuvosto 2021, 73), jossa suositellaan reservin ikärajan nostamista. Puolustusministeriön esityksen mukaan reservin ikäraja nostettaisiin 65 vuoteen. Kaavaillulla reservin ikärajan nostosta käytävällä keskustelulla voi olla vaikutuksia reservistä täydennyspalvelukseen hakeutuvien määrään. Viestintää on tästä aiheesta syytä lisätä ja selventää, mitä tämä ikärajan nosto käytännössä tarkoittaa. Tulevaisuudessa jatkuva epävarmuus maailman poliittisessa tilanteessa sekä Suomen kehittyvä suhde Natoon voivat mahdollisesti myös lisätä täydennyspalvelukseen hakeutuneiden määriä. Lisääntyvät hakijamäärät edellyttävät täydennyspalveluksesta viestimisen jatkuvaan päivittämistä ja tarkentamista.

Reservistä siirtyminen täydennyspalvelusvelvolliseksi prosessina oli joillekin vastaajille epäselvä, ja siihen kaivattiin lisää selkeyttä. Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuilla (Siviilipalveluskeskus 2024c) on täydennyspalvelukseen hakeutumisesta oma sivunsa, jossa prosessia on kuvattu. Palautteen perusteella on syytä tarkastella tätä sivua, ja selkiyttää prosessin kuvausta esimerkiksi kuvilla. EU:n saavutettavuusdirektiivi (EU 2016/2102) voi vaikuttaa hakemusprosessin kuvaamiseen verkkosivulla, mutta saavutettavuuskysymykseen voidaan varmasti löytää ratkaisuja.

Hakemusvaiheessa kaivattiin myös enemmän sähköisiä ilmoituksia, missä vaiheessa hakemuksen käsittely on, ja miten koko prosessi etenee hakemuksen lähettämisen jälkeen koulutuksen suorittamiseen asti. Puolustusvoimien aluetoimistot vastaavat täydennyspalvelushakemusten käsittelystä, ja Siviilipalveluskeskus on aina kehottanut hakijoita ottamaan suoraan yhteyttä omaan aluetoimistoonsa selvittääkseen hakemuksensa tilanteen.

Vastaajat kaipasivat konkretiaa, mitä täydennyspalveluskoulutuksen suorittaminen tarkoittaa. Valtioneuvoston puolustusselonteon (Puolustusministeriö 2024, 77) mukaan siviilipalvelusjärjestelmää tullaan kehittämään entistä tarkoituksenmukaisemmaksi, ja siviilipalvelus, mukaan

lukien täydennyspalvelus, kytketään nykyistä selkeämmin kokonaisturvallisuuden toimintamalliin. Siviilipalvelusjärjestelmän kehittämistyön etenemisestä olisi hyvä tiedottaa velvollisia esimerkiksi Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuilla.

Myös koulutuksen sisällöstä kaivataan selkeämpää viestintää, mihin koulutuksella pyritään. Koulutukseen osallistuvien taidot ja pätevytydet tulisi seuloa tarkemmin esiin, ja niistä olisi hyvä olla tieto henkilön rekisteritiedoissa, Sivariwebissä. Kokonaisturvallisuusrekisteristä on ollut puhetta julkisuudessa, mutta sitä ei vielä ole. Tämä asia on erittäin ajankohtainen, ja Siviilipalveluskeskuksen onkin syytä pitää yllä keskustelua kokonaisturvallisuusrekisteristä eri tahojen välillä.

Kyselylomakkeessa oli myös kysymyksiä täydennyspalveluskoulutuksen jo suorittaneille henkilöille. Vastaajilta kysyttiin koulutuksesta, aikatauluista sekä koulutuspaikalle matkustamisesta. Koulutuksen sisältö oli monelle epäselvä, ja se selvisi vasta koulutuspaikalla. Koulutuksesta kertovat otsikot eivät välttämättä kuvaa koko sisältöä, ja tähän kaivattiin tarkennusta. Tämä lisäisi myös täydennyspalveluskoulutuksen arvostusta, kun koulutusten sisällöt olisivat selkeämmin tiedossa, ja samalla se helpottaisi koulutuksen valintaa. Koulutusten sisältöjä olisi syytä tarkentaa, ja ratkaisu tähän voisi olla, että jokaisesta koulutuksesta laadittaisiin yksityiskohtaisempi kuvaus Siviilipalveluskeskuksen verkkosivulle (Siviilipalveluskeskus 2024b). Käytännössä sen voisi toteuttaa tekemällä jokaisen koulutuspaikan kohdalle alisivut, joissa kerrotaan tarkemmin koulutuksen sisällöstä.

Koulutuksen aikatauluja toivottiin suuntaa antavina kullekin koulutukselle. Tämä olisi myös helppo toteuttaa suoraan Siviilipalveluskeskuksen verkkosivuille, jokaisen koulutuksen alisivulle.

Koulutuspaikalle matkustamisen tukeminen koettiin epäselväksi. Lapinjärven koulutukseen varatussa yhteiskuljetusbussissa ei sisään mennessä lukenut, mihin bussi on menossa ja bussiin toivottiinkin selkeää kylttiä. Henkilökunnan läsnäoloa toivottiin myös yhteiskuljetusbussiin, koska se toisi turvallisuuden tunnetta. Epäselvyyttä oli myös matkalippujen tilaamisessa ja yhteiskuljetuksissa eri koulutuspaikoille.

Yhteiskuljetusbussi Lapinjärvelle on Lehtimäen Liikenne Oy:n bussi, ja heille voisi toimittaa Siviilipalveluskeskus/Lapinjärvi - kyltin yhteiskuljetusbussin etuikkunaan. Yhteiskuljetuksia järjestävät muutkin koulutuspaikat, ja heitä voisi myös tästä kyltin tärkeydestä tiedottaa. Siviilipalveluskeskukselle tuleviin yhteiskuljetusbusseihin ei käytännössä ole mahdollista saada henkilökuntaa paikalle. Bussi lähtee Helsingistä ja se edellyttäisi, että henkilökunnan edustaja matkustaisi koulutusaamuna Helsinkiin ja palaisi yhteiskuljetusbussissa takaisin työpaikalleen Lapinjärvelle. Matkalippujen tilaamista ja Lapinjärvelle tulevien yhteiskuljetuksen varaamista varten koulutukseen tuleville lähetetään ohje, kuinka matkaliput tilataan Omasivari-sovelluksen kautta (liite 5). Valitettavasti matkustamisohjeet eivät aina tavoita kaikkia

henkilöitä, ja usein niitä ei edes lueta. Matkustamiseen liittyviä ohjeita on kuitenkin syytä tarkistaa ja päivittää, kun jokin asia muuttuu. Sitä on tehty Siviilipalveluskeskuksen hallinnon talousasiantuntijoiden toimesta säännöllisesti, ja tätä työtä jatketaan edelleen.

Viestintää olisi myös hyvä mitata. Juholinin & Luoma-ahon (2017, 10-16) mukaan viestintää pitää mitata, koska se tuo näkyviin viestinnän arvon. Mittaamalla saadaan selville, tukeeko viestintä organisaation toimintaa, ja onko viestinnällä riittävä yhteys organisaation strategiaan. Samalla saadaan selville resurssien tarkoituksenmukainen käyttäminen. Viestinnän mittaaminen Siviilipalveluskeskuksessa on vielä suunnitteluasteella ja tavoitteena on, että tulevaisuudessa kaikissa KEHA-keskuksen yksiköissä mitataan viestinnän arvo sekä asiakkaiden tyytyväisyys erilaisilla kyselyillä.

5.1 Toimeksiantajan kommentit ja jatkokehittäminen

Toimeksiantajani, Siviilipalveluskeskus, kommentoi opinnäytetyötäni myönteisesti ja ehdotukseni saivat kannatusta. Kehittämisehdotuksiani pidettiin hyvinä ja käyttökelpoisina. Tutkimukseni on ensimmäinen siviilipalvelusorganisaation sisältä tehty tutkimus ja se antaa paljon näkökulmia täydennyspalveluskäytäntöjen kehittämiseen. Tässä vaiheessa, kun työ- ja elinkeinoministeriön lainsäädäntöuudistus on vielä pohdinnassa, on vaikea arvioida, mitkä esitetyistä kehittämis ehdotuksista tulevat pysyvään käyttöön. Siviilipalveluskeskus on selviytynyt hyvin tässä poikkeuksellisessa tilanteessa, aivan erinomaisesti, kuten tutkimukseni osoittaa. On hyvä ja tärkeä asia, että täydennyspalvelukseen hakeutumista ja viestintää on nyt ensimmäisen kerran näin perusteellisesti selvitetty. Tästä tutkimuksesta nousee hyviä pointteja myös tulevan täydennyspalveluskoulutuksen kilpailutuksen pohjaksi. Kilpailutuksessa pitää tietää reunaehdot, millaista täydennyspalvelusta halutaan hankkia. Rajataanko esimerkiksi tulevaisuudessa tarkemmin koulutuksen sisältöjä, ja eroavatko koulutussisällöt toisistaan vai onko kaikki koulutus kaikissa koulutuspaikoissa samanlaista? Mihin täydennyspalveluksen kesto vakioiduu, nykyiseen kolmeen tai entiseen viiteen päivään, vai onko se kesto joltain aivan muuta? Näitä asioita on syytä pohtia yhteistyössä koko Siviilipalveluskeskuksen henkilöstön kanssa. Toimeksiantajani toivoo, että esittelen nämä kehittämis ehdotukseni Siviilipalveluskeskuksen koko henkilökunnalle kevään 2025 aikana.

Jatkotutkimus- ja kehittämiskohteena voisi siirtyminen takaisin reserviin jo aloitetun tai suoritettun täydennyspalveluskoulutuksen jälkeen olla kiinnostava aihe. Tällä hetkellä se ei ole mahdollista, mutta Parlamentaarisen komitean mietinnön (Valtioneuvosto 2021, 78) mukaan tätä olisi syytä kehittää ja tehdä se mahdolliseksi.

Täydennyspalveluksesta viestinnässä verkkosivut vaikuttavat olevan tärkein tiedonlähde, joten kehittämis ehdotukseni olisi Siviilipalveluskeskuksen verkkosivujen päivittäminen tutkimuksesta saatujen tulosten perusteella. Tämä olisi hyvä toteuttaa yhdessä

Siviilipalveluskeskuksessa työskentelevien henkilöiden kanssa sekä samalla tarkastella ja päivittää velvollisille lähetettäviä tiedotteita.

5.2 Pohdintaa päätöksentekoon vaikuttaneista tekijöistä ja niihin liittyvistä heuristiikoista

Täydennyspalvelukseen siirtymisessä päätöksentekoon vaikuttaneista seikoista Suomen liittyminen Natoon oli merkittävin syy. Perusteluina olivat muun muassa, että sotilasvala oli vannottu Suomelle, ei Natolle, ja Yhdysvaltojen sotiin ei haluta osallistua. Epäselvyys reserviläisten sijoittumisesta sotatilanteessa, sekä Suomessa että ulkomailla, oli myös useamman henkilön mainitsema syy täydennyspalvelukseen hakeutumiselle. Taustalla voi vaikuttaa vahvistusharha. Vahvistusharhassa tietoa tulkitaan siten, että se vahvistaa jo olemassa olevia uskomuksia ja mielipiteitä. Tämän seurauksena saatetaan jättää huomiotta tai aliarvioida tietoa, joka ei tue käsityksiä kyseisestä asiasta. Vahvistusharhassa yksilöllä on taipumus hakea vahvistavaa tietoa sille, mitä pidetään totena. Tieto hyväksytään ilman kritiikkiä, ellei ole väistämätöntä syytä epäillä sitä. (Bazerman & Moore 2013, 10, 47-48.)

Sotilasvala on vannottu Suomelle, ja Naton jäsenyydestä huolimatta, Suomen Puolustusvoimilla on edelleen velvollisuus itse puolustaa omaa maataan ja omia rajojaan. (Puolustusvoimat 2023). Suomi päättää aina itse joukkojen lähettämisestä kaikkiin Naton operaatioihin, ja näihin operaatioihin eivät kuulu Yhdysvaltojen omat operaatiot. (Puolustusministeriö 2025a.) Puolustusministeriön (2024, 48-49) puolustusselonteossa todetaan, että reserviläisten käyttö Naton operaatioissa, mukaan lukien 5. artiklan toimeenpano, pohjautuu Puolustusvoimien vakituisen henkilöstöön ja vapaaehtoihin reserviläisiin. Nämä reserviläiset koulutetaan ja he tekevät Puolustusvoimien kanssa sitovan sopimuksen olla käytettävissä Naton puolustusjoukoissa. Tämän mukaan Naton operaatioihin osallistuminen ei koske kuin tarkkaan valikoitua joukkoa reserviläisistä, ja heidän osallistumisensa operaatioihin pohjautuu vapaaehtoisuuteen.

Syyt, joissa Suomea ei koeta enää itsenäiseksi valtioksi, ja päätösvalta Suomesta on luovutettu Yhdysvalloille voivat perustua ankkurointiharhaan. Ankkuroinnissa eli kiinnittymisharhassa on taipumus antaa liian suuri arvo ensimmäiselle informaatiolle (ankkurille) ja sen perusteella tehdään päätöksiä, vaikka uusi informaatio viittaisi toiseen suuntaan (Thaler & Sunstein 2009, 33-34). Ankkurina on kokemus Suomen itsenäisyyden menetyksestä, kun Suomesta tuli Naton jäsen ja samalla koetaan, että päätösvalta Suomen asioista on menetetty Yhdysvalloille.

Suomi on edelleen itsenäinen valtio, joka toimii osana Naton sotilaallista ja poliittista puolustusta. Jokaisella jäsenvaltiolla on pysyvä delegaatio Brysselissä sijaitsevassa Naton päämajassa ja jäsenedustus neuvostossa. Neuvosto tärkein päätöksentekoeelin ja päätöksenteon tulee perustua jäsenten yksimielisyyteen. Suomella ei ole velvoitetta ottaa alueelleen

ydinaseita, pysyviä tukikohtia tai joukkoja, vaan Suomi tekee itsenäisesti päätöksensä Naton ja siihen kuuluvien maiden läsnäolosta Suomessa rauhan aikana. (Ulkoministeriö 2022, 11, 19.)

Kyselylomakkeella oli mahdollista valita useampi vaihtoehto täydennyspalvelukseen siirtymisen syistä, ja 19 prosenttia vastaajista olivat valinneet vakaumuksen syyksi hakeutua täydennyspalvelukseen. Tosin vain 2,6 prosenttia vastaajista olivat valinneet vakaumuksen ainoaksi syyksi. Täydennyspalvelukseen siirryttäessä hakemuksessa vakuutetaan vakaumukseen perustuvien syiden estävän henkilöä suorittamasta asevelvollisuuslaissa (1438/2007) säädettyä palvelusta (liite 3). Vakaumusta ei tutkita erikseen, joten käytännössä täydennyspalvelushakemus on vain ilmoitus halusta erota Puolustusvoimien reservistä. Siviilipalveluslain (1446/2007) 4. luvussa 18 §:ssä sanotaan, jos siviilipalvelushakemusta ei ole hyväksytty 13 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla ennen kuin tasavallan presidentti on antanut asevelvollisuuslain 83 §:ssä tarkoitetun päätöksen ylimääräisestä palveluksesta taikka päätöksen Puolustusvoimien osittaisesta tai yleisestä liikekannallepanosta, hakemus toimitetaan välittömästi tämän lain 19 §:ssä tarkoitetun asevelvollisten vakaumuksentutkintalautakunnan ratkaistavaksi. Siviilipalvelusvelvollisille on turvattu vakaumuksen suoja siviilipalveluslain (1446/2007) 6. luvussa 36 §:ssä. Tämä koskee siviilipalvelusvelvollisen palveluksen aikaisia palvelustehtäviä, ja ne eivät saa olla ristiriidassa vakaumuksen kanssa.

Pelko Ukrainan sodan laajentumisesta on todellinen, mutta saatavissa olevan tiedon perusteella se on lähinnä skenaario, jota spekuloidaan mediassa. Tähän päätöksenteon syyhyn voi liittyä saatavuusharha. Saatavuusharha vaikuttaa yksilön arvioon tapahtuman todennäköisyydestä esimerkkien tai yhteyksien helppouden kautta. Ympäristöstä saadut todisteet voivat vääristää yksilön arviota tästä todennäköisyydestä. Esimerkiksi viimeaikaiset vastaavat tapahtumat ovat vielä tuoreessa muistissa. Näiden esimerkkien konkreettisuus tai elävyys voi lisätä saatavuusvaikutusta, ja jos esimerkit eivät liity toisiinsa, ne johtavat harkintavirheisiin. (Jafar ym. 2024, 287.)

Puolustusministeri Antti Häkkäsen lausunnot helmikuussa 2024 olivat monelle syy siirtyä reservistä täydennyspalvelukseen. Tässä tapauksessa päätöksenteko on voinut olla nopeaa ja joillakin jopa harkitsematonta. Stanovich & West (2000, 658) nimesivät kahden järjestelmän toimintamallin, systeemi 1 ja systeemi 2, jotka erottavat intuition järjestyksestä. Systeemi 1 toimii nopeasti, se on automaattinen, vaivaton, ja usein tunnelatautunut. Systeemi 1 on evoluution myötä muotoutunut arvioimaan selviytymiseen liittyviä ongelmia, jotka tarvitsevat nopeaa päätöksentekoa.

Puolustusministerin lausuntojen perusteella tehdyssä päätöksenteossa voi taustalla olla tunneheuristiikkaa. Ihmiset käyttävät tunneheuristiikkaa arvioiden tekemiseen. Esineet ja tapahtumat saavat ihmisten mielissä eriasteisia vaikutelmia. Päätöstä tehdessään ihmiset viittaavat näihin vaikutelmiin, jotka sisältävät positiivia ja negatiivisia tunteita. Nämä tunteet

liittyvät vaikutelmiin tietoisesti tai tiedostamatta. Vaikutelma voi toimia vihjeenä monille tärkeille arvioinneille. Kokonaisvaltaisen, helposti saatavilla olevan vaikutelman käyttäminen voi olla paljon helpompaa ja tehokkaampaa kuin etujen ja haittojen punnitseminen tai monien asiaankuuluvien esimerkkien hakeminen muistista. Tämä on tyypillistä etenkin silloin, kun vaadittava päätös on monimutkainen. (Kahneman ym. 1982, luku 23.)

Päätöksemme eivät ole aina rationaalisia. Rationaalinen päätöksentekomalli olettaa, että päätöksentekijät määrittelevät ongelman täydellisesti, tunnistavat ja punnitsevat tarkasti kaikki kriteerit mieltymystensä mukaan, tietävät kaikki asiaankuuluvat vaihtoehdot, arvioivat tarkasti jokaisen vaihtoehdon sekä kriteerin ja laskevat sekä valitsevat tarkasti vaihtoehdon, jolla on suurin havaittu arvo. Tutkijat ovat kuitenkin sitä mieltä, että ihmiset harvoin toimivat päätöksenteossaan näin optimaalisesti. (Bazerman & Moore 2013, 2-3.)

Päätöksenteko on aina henkilökohtainen prosessi, ja siihen ei voi, eikä ole syytäkään vaikuttaa Siviilipalveluskeskuksen toimesta. Täydennyspalvelukseen siirtyminen on siviilipalveluslakiin (1446/2007) perustuva oikeus, jolloin tehdään valinta kahdesta eri vaihtoehdosta, armeijan reservissä pysyminen vai täydennyspalvelukseen siirtyminen.

Täydennyspalvelusvaihtoehdon markkinointi ei myöskään ole Siviilipalveluskeskuksen tehtävä, vaikka sitä varmasti toivottaisiinkin. Siviilipalveluskeskuksen tiedottamisessa pitää kuitenkin aina huomioida se, että ensisijainen palvelusmuoto on Puolustusvoimien puolella, joten ihan kaikkiin asioihin Siviilipalveluskeskuksella ei ole mahdollista tai edes syytä ottaa laajemmin kantaa. Työ- ja elinkeinoministeriön kuuluu lain mukaan johtaa, ohjata sekä kehittää siviilipalvelusta ja sen kuuluu vastata ensisijaisesti tiedottamisasioista. Ministeriön tiedottamisen jälkeen Siviilipalveluskeskus voi välittää tiedotettuja asioita julkisuuteen.

5.3 Eettiset ja tietosuojakysymykset

Sain toimeksiantajaltani luvan käyttää Siviilipalveluskeskuksen rekisteriä, Sivariwebiä, tutkimusaineiston keräämistä varten. Lupa rekisterin käyttöön myönnettiin myös kirjallisena elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä kehittämis- ja hallinnonalojen keskukselta, KEHA-keskukselta, jonka erillisyyksikkönä Siviilipalveluskeskus toimii. Tutkimusaineiston keräsin kyselylomakkeella (liite 2), joka lähetettiin niin sanottuna ryhmäsähköpostina henkilöille, jotka olivat hyväksytty täydennyspalvelusvelvollisiksi 1.1.-31.8.2024 välisenä aikana. Sähköpostin mukana lähetin saatekirjeen (liite 1), jossa kerroin tarkemmin tästä tutkimuksesta. Kyselylomakkeeseen vastaaminen vastattiin anonymisti ja vastaaminen perustui vapaaehtoisuuteen. Tutkimusaineistoon ei sisältynyt henkilötietoja, eikä vastaajien henkilöllisyys selvinnyt vastauksista. Tutkimusaineistoa säilytin toimeksiantajani One Drive -pilvipalvelussa salasana takana, ja tutkimusaineistoon oli pääsy vain minulla, opinnäytetyön tekijällä. Hävitin tutkimusaineiston, kun opinnäytetyöni valmistui.

Tässä opinnäytetyössä on pyritty noudattamaan tutkimuksen eettisiä periaatteita ja hyviä tieteellisiä käytäntöjä. Hyvä tieteellinen käytäntö on luotettavaa, rehellistä, arvostavaa, ja vastuunkantoa. Koko tieteellisen toiminnan elinkaaren ajan huolehditaan hyvän tieteellisen käytännön toteutumisesta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023, 11.) Tutkimusmenetelmieni käytön olen pyrkinyt pitämään hallittuna, analyysini monipuolisena ja syvällisenä sekä raportointini on pyrkinyt läpinäkyvyyteen.

5.4 Kiitokset

Haluan kiittää Siviilipalveluskeskusta sekä KEHA-keskusta mahdollisuudesta, että sain tehdä tämän opinnäytetyön. KEHA-keskus myönsi minulle palkallista opintovapaata, josta olen erittäin kiitollinen. Lähiesihenkilöni, koko Siviilipalveluskeskuksen hallinnon työtiimi ja Siviilipalveluskeskuksen johtaja ansaitsevat ison kiitoksen kaikesta tuesta ja kannustuksesta, jota olette minulle antaneet. Kiitän myös Laurean ammattikorkeakoulun opinnäytetyön ohjaajaani rakentavasta palautteesta ja tuesta. Haluan tietenkin kiittää myös kaikkia kyselylomakkeeseen vastanneita henkilöitä, ilman teidän vastauksianne en olisi saanut tätä opinnäytetyötä tehtyä. Vanhempani ansaitsevat kiitokseni koko elämän mittaisesta kannustuksesta opiskeluun, koskaan ei ole liian myöhäistä opiskella. Erityiskiitoksen haluan esittää puolisololleni, joka kannusti minua vaikeina hetkinä, kun työ ei edennyt ja epätoivoa oli ilmassa. Nyt tämä opinnäytetyö on valmis ja kehittämistyö täydennyspalveluksesta viestimisen suhteen voi alkaa.

Lähteet

- Aaltio, M. 2024. Reservistä eronneiden määrä räjähti kasvuun - puolustusministeri Häkkinen lieventää puheitaan. Yle.fi. Viitattu 8.11.2024. <https://yle.fi/a/74-20072762>
- Aseistakieltäytyjienliitto. 2020. Perustietoa reservinkieltäytymisestä. Viitattu 10.1.2025. <https://akl-web.fi/fi/reservinkieltaytyminen/perustietoa-reservinkieltaytymisesta>
- Asevelvollisuuslaki. 2007/1438. Viitattu 16.2.2025. <https://finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2007/20071438>
- Baumeister, R.F., Bratslavsky, E., Finkenauer, C. & Vohs, K.D. 2001. Bad is stronger than good. *Review of General Psychology*, 5, 323-370. Viitattu 10.1.2025. <https://doi.org/10.1037//1089-2680.5.4.323>
- Bazerman, M. H. & Moore, D. A. 2013. *Judgment in managerial decision making*. 8. edition. New York: Wiley.
- Danielson, M. & Ekenberg, L. 2024. *Real-life decision making*. First edition. Boca Raton, FL: CRC Press.
- Eroa-armeijasta.fi. 2024. Täydennyspalvelus. Viitattu 10.1.2025. <https://eroa-armeijasta.fi/taydennyspalvelus/>
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102. Viitattu 16.2.2025. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L2102>
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2022. *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus.
- Hurmerinta-Peltomäki, L., & Nummela, N. 2006. Mixed Methods in International Business Research: A Value-added Perspective. *Management International Review*, 46 (4), 439-459. Viitattu 6.1.2025. <https://doi.org/10.1007/s11575-006-0100-z>
- Häkkinen, A. 2024. Reservistä eroamisesta. Puolustusministeriö. Viitattu 21.2.2025. https://www.defmin.fi/ajankohtaista/kolumnit/reservista_eroamisesta.14164.blog#34ef330a
- Hämäläinen, A. 2022. PURE-hanke keskittyy sodan mukanaan tuomiin ilmiöihin. *Ruotuväki*, 8/22 (1302), 1-48. Viitattu 8.2.2025. <https://ruotuvaki.fi/-/rv-8-22>
- Intti.fi. 2025. Intti edessä. Muut palvelusvaihtoehdot ja palveluksesta vapautetut. Viitattu 16.2.2025. <https://intti.fi/muut-palvelusvaihtoehdot-ja-palveluksesta-vapautetut>
- Jafar, R., Ali Al-Kake, F. R., Qader, H. M., Ahmed, D. M. & Mohammad, A. J. 2024. The Effect of Psychological Biases on External Auditor's Professional Scepticism: Overconfidence Bias, Anchoring Bias, and Availability Bias. *Koya University Journal of Humanities and Social Sciences*, 6 (1), 284-292 Viitattu 17.1.2025. <https://doi.org/10.14500/kujhss.v6n1y2023.pp284-292>
- Juholin, E., Luoma-aho, V. & ProCom - Viestinnän ammattilaiset. 2017. *Mitattava viestintä*. 1. painos, 1-140. Viitattu 15.2.2025. <https://helda.helsinki.fi/ser-ver/api/core/bitstreams/8594fe47-4738-4703-840c-e62a8f10587b/content>
- Juholin, E. & Rydenfelt, H. 2020. Strateginen viestintä ja organisaation tavoitteet: Mihin viestinnällä pyritään? *Media & Viestintä*, 43 (1), 79-99. Viitattu 6.1.2025. <https://doi.org/10.23983/mv.91081>

- Kahneman, D. 2003. A Perspective on Judgment and Choice: Mapping Bounded Rationality. *The American Psychologist*, 58 (9), 697-720. Viitattu 5.1.2025. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.58.9.697>
- Kahneman, D. 2011. *Thinking, fast and slow*. E-kirja. New York: Farrar, Straus, and Giroux.
- Kahneman, D., Slovic, P. & Tversky, A. 1982. *Judgment under uncertainty: Heuristics and biases*. E-kirja. New York: Cambridge University Press.
- Kajova, J. 2024. Reservistä sivariin siirtyminen helpottuu - vaihtajia on nyt niin paljon, että koulutuspäiviä pitää vähentää. *Yle.fi*. Viitattu 16.2.2025. <https://yle.fi/a/74-20096955>
- Kalcza-Janosi, K., Kotta, I., Marschalko, E. E. & Szabo, K. 2023. The Fear of War Scale (FOWARS): Development and Initial Validation. *Social sciences*, Basel, 12 (5) 283, 1-12. Viitattu 10.1.2025. <https://doi.org/10.3390/socsci12050283>
- Kallunki, V. 2015. Siviilipalveluksen muuttuneet merkitykset maanpuolustusvelvollisuuden kokonaisuudessa - Siviilipalveluksen alku- ja loppukyselyn tutkimusraportti. Työ- ja elinkeinoministeriö 38/2015. Viitattu 8.11.2024. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/75032/TEMjul_38_2015_web_15062015.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kananen, J. 2015. *Opinnäytetyön kirjoittajan opas - Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun*. Suomen Yliopistopaino Oy. Jyväskylä.
- Koschmann, M. A. & Sanders, M. L. 2020. *Understanding nonprofit work: A communication perspective*. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell.
- Kosonen, J., Puustinen, A. & Tallberg, T. 2019. Maanpuolustustahdosta maanpuolustussuhteeseen - Siviilipalvelusvelvollisten ja reservistä eroavien kokemuksia asevelvollisuudesta ja hyvinvointivalttiosta. *Sosiologia* 56 (3), 300-319. Viitattu 8.11.2024. <https://www.doria.fi/handle/10024/178528>
- Kuikka, P. 2022. Reservistä siviilipalvelukseen siirtyvien määrä on moninkertaistunut Ukrainan sodan alkamisen jälkeen. *Yle.fi*. Viitattu 8.11.2024. <https://yle.fi/a/3-12611572>
- Maanpuolustuskorkeakoulu. 2025. Puolustustahdon resilienssi informaatiovaikuttamisen ympäristössä (PURE). Viitattu 27.2.2025. <https://maanpuolustuskorkeakoulu.fi/pure>
- Malinen, M. 2017. Reservistä siviilipalvelukseen haluavien määrä moninkertaistui: 3 syytä taustalla. *Yle.fi*. Viitattu 9.2.2025. <https://yle.fi/a/3-9400427>
- Marjamäki, P. L. & Vuorio, J. 2021. *Viestinnän johtaminen: Strategiasta tuloksiin*. E-kirja. Alma Talent.
- Mercier, H. & Sperber, D. 2011. Why do humans reason? Arguments for an argumentative theory. *The Behavioral and Brain Sciences*, 34 (2), 57-74. Viitattu 10.1.2025. <https://pub-med.ncbi.nlm.nih.gov/21447233/>
- NATO. 2023. Collective defence and Article 5. Viitattu 10.1.2025. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_110496.htm?
- NATO Public Diplomacy Division. 2025. Yhdessä turvallisuuden vuoksi. Johdatus Natoon, 1-36. Viitattu 10.1.2025. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20120118_nato_security_fi.pdf
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. *Kehittämistyön menetelmät: Uudenlaista osaamista liiketoimintaan*. E-kirja. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Passilaki 671/2006. Viitattu 8.11.2024. <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2006/671>

Pomell, W. 2020. Reservistä eroaminen yhteiskunnallisena ilmiönä. Pro gradu -tutkielma. Maanpuolustuskorkeakoulu, Helsinki. Viitattu 8.11.2024. <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/177744/SM1552.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Puolustusministeriö. 2024. Valtioneuvoston puolustuselonteko. Puolustusministeriön julkaisuja 2024:5, 1-115. Viitattu 10.1.2025. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/166002/PLM_2024_5.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Puolustusministeriö. 2025a. Peruskysymyksiä ja vastauksia Nato-jäsenmaan oikeuksista ja velvoitteista. Viitattu 12.1.2025. https://www.defmin.fi/ajankohtaista/kysymyksia_ja_vastauksia_nato-jasenen_oikeuksista_ja_velvoitteista#98bebd0

Puolustusministeriö. 2025b. Vastuualueet. Suomen Nato-jäsenyys. Viitattu 10.1.2025. https://www.defmin.fi/vastuualueet/suomen_nato-jasenyys#129cc7fb

Puolustusministeriö. 2025c. Puolustusministeriö on käynnistänyt reservin yläikärajan nostamista koskevan esityksen valmistelun. Viitattu 22.2.2025. https://www.defmin.fi/ajankohtaista/tiedotteet_ja_uutiset/puolustusministerio_on_kaynnistanyt_reservin_ylaikarajan_nostamista_koskevan_esityksen_valmistelun.14803.news#ea7aa22c

Puolustusvoimat. 2023. Puolustusvoimat ja Nato. Viitattu 10.1.2025. <https://puolustusvoimat.fi/nato>

Puolustusvoimat. 2025. Kysyttävää asevelvollisuudesta? Viitattu 1.2.2025. <https://puolustusvoimat.fi/aluetoimistot/ukk>

Ranta, J. 2024. Puolustusministeri Antti Häkkinen Kyrönmaa-lehdelle: Aion estää reservistä karkaamisen. Kyrönmaa. Viitattu 8.11.2024. <https://www.kyronmaa-lehti.fi/uutiset/puolustusministeri-antti-hakkanen-kyronmaalehdelle-aion-estaa-reservista-karkaamisen-6.152.593261.10b6d68cb7>

Raudaskoski, J. 2015. Laki vaatii vakaumusta, jonka harva sivari tunnistaa. Kotimaa.fi. Viitattu 22.2.2025. <https://www.kotimaa.fi/laki-vaatii-vakaumusta-jonka-harva-sivari-tunnistaa/>

Shah, A. K. & Oppenheimer, D. M. 2008. Heuristics Made Easy: An Effort-Reduction Framework. Psychological Bulletin, 134 (2), 207-222. Viitattu 17.1.2025. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.134.2.207>

Shevlin, M., Hyland, P. & Karatzias, T. 2022. The psychological consequences of Ukraine war: What we know, and what we have to learn. Acta Psychiatrica Scandinavica, 146 (2), 105-106. Viitattu 10.1.2025. <https://doi.org/10.1111/acps.13466>

Simon, H. A. 1990. Invariants of human behavior. Annual Review of Psychology, 41(1), 1-19. Viitattu 10.1.2025. <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.41.020190.000245>

Siviilipalveluskeskus. 2024a. Täydennyspalvelus. Viitattu 21.9.2024. <https://www.siviilipalveluskeskus.fi/taydennyspalvelus/>

Siviilipalveluskeskus. 2024b. Täydennyspalveluksen koulutuserät. Viitattu 21.9.2024. <https://siviilipalveluskeskus.fi/taydennyspalveluksen-koulutuserat-vuonna-2025/>

Siviilipalveluskeskus. 2024c. Näin haet täydennyspalvelukseen. Viitattu 21.9.2024. <https://www.siviilipalveluskeskus.fi/nain-haet-taydennyspalvelukseen/>

Siviilipalveluskeskus. 2025. Usein kysytyt kysymykset. Viitattu 16.2.2025. <https://siviilipalveluskeskus.fi/usein-kysytyt-kysymykset-taydennyspalveluksesta/>

Siviilipalveluslaki 1446/2007. Viitattu 21.9.2024. <https://finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2007/20071446>

Stanovich, K. E. & West, R. F. 2000. Individual differences in reasoning: Implications for the rationality debate? *The Behavioral and Brain Sciences*, 23 (5), 645-665. Viitattu 8.11.2024. <https://doi.org/10.1017/S0140525X00003435>

STT. 2024. Perjantaina historiallisen suuri määrä erohakemuksia reservistä. Yle.fi. Viitattu 4.1.2025. <https://yle.fi/a/74-20008814/64-3-206790>

Thaler, R. H. & Sunstein, C. R. 2009. *Nudge: Improving decisions about health, wealth, and happiness*. London: Penguin Books.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. E-kirja. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Turvallisuuskomitea. 2025. Yhteiskunnan turvallisuusstrategia. Valtioneuvoston periaatepäätös. Valtioneuvoston julkaisuja 2025:1, 1-146. Viitattu 9.2.2025. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-762-1>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje, 1-33. Viitattu 22.2.2025. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2023. Siviilipalveluksen järjestämistä ja siviilipalvelusvelvollisen matkustamista koskeva ohje, 1-54. Viitattu 2.2.2025. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-645-1>

Ulkoministeriö. 2024. Nato lyhyesti, 1-19. Viitattu 15.2.2025. https://cdn.accentuate.io/9163595841861/11692919193651/Nato_lyhyesti_esite_web_maaliskuu_2024-v1710755661660.pdf

Valtioneuvosto. 2021. Yleisen asevelvollisuuden kehittäminen ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttäminen: Parlamentaarisen komitean mietintö. Valtioneuvoston julkaisuja 2021:91, 1-115. Viitattu 16.2.2025. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-975-5>

Valtioneuvoston kanslia. 2023. Avoimesti ajassa. Valtionhallinnon viestintäsuositus. Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2023:11, 1-22. Viitattu 5.1.2025. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-373-9>

Vatanen, P. 2015. Tällaista tietoa löytyy postiin lähtevistä reserviläiskirjeistä. Yle.fi. Viitattu 21.2.2025. <https://yle.fi/a/3-7969905>

Vilkka, H. 2007. *Tutki ja mittaa: Määrällisen tutkimuksen perusteet*. E-kirja. Helsinki: Tammi.

Julkaisemattomat lähteet

Malmberg, V. 2025. *SPK Tilastoja*. Siviilipalveluskeskus. Lapinjärvi

Kuvat

Kuva 1: Täydennyspalvelushakemukset vuosina 1998-2024.....	10
Kuva 2: Havaintokuva systeemi 1 ja systeemi 2.....	13
Kuva 3: Valtionhallinnon viestinnän arvot	16
Kuva 4: Kehittämissuunnitelma.....	19
Kuva 5: Tapaustutkimuksen vaiheet	20
Kuva 6: Sisällönanalyysi.....	20
Kuva 7: Syitä täydennyspalvelukseen hakeutumiselle.....	22
Kuva 8: Mistä on saatu tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta.....	25
Kuva 9: Viestintä täydennyspalveluskoulutuksesta	27
Kuva 10: Tietoa koulutuksesta.....	29
Kuva 11: Tietoa koulutuksen aikatauluista.....	30
Kuva 12: Tietoa matkustamisesta koulutuspaikalle.....	30

Liitteet

Liite 1: Saatekirje kyselylomakkeeseen	48
Liite 2: Kyselylomake	49
Liite 3: Hakemускаavake täydennyspalvelukseen.....	54
Liite 4: Matkustusinfo täydennyspalveluskoulutukseen Lapinjärvelle	55
Liite 5: Ohje matkalippujen tilaamiseen Omasivariasta.....	56

Liite 1: Saatekirje kyselylomakkeeseen

Täydennyspalveluksen valinta ja täydennyspalveluksesta viestiminen

Olen Kaisa Kurek ja työskentelen Siviilipalveluskeskuksella talousasiantuntijana. Opiskelen Laurean ammattikorkeakoulussa YAMK-tutkintoa ja opintosuuntaukseni nimi on päätöksenteon ilmiöt ja valintamuotoilu johtamisessa. Olen tekemässä opinnäytetyötäni aiheesta **Mitkä tekijät vaikuttavat päätöksentekoon ja valintaan täydennyspalvelukseen siirryttäessä ja miten viestintää täydennyspalveluskoulutuksesta voidaan kehittää?**

Tarkoitukseni on selvittää päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä sekä ilmiöitä, kun henkilö siirtyy Puolustusvoimien reservistä siviilipalvelukseen täydennyspalvelusvelvolliseksi sekä löytää kehittämiskohteita täydennyspalveluskoulutuksesta viestimiseen kyselylomakkeen vastausten perusteella. Aineiston käsittelyssä noudatetaan tutkimuslupahakemuksessa mainittuja tiedonsuojaamisen periaatteita. Tarkoitukseni on selvittää päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä sekä ilmiöitä, kun henkilö siirtyy Puolustusvoimien reservistä siviilipalvelukseen täydennyspalvelusvelvolliseksi sekä löytää kehittämiskohteita täydennyspalveluskoulutuksesta viestimiseen kyselylomakkeen vastausten perusteella.

Aineiston käsittelyssä noudatetaan tutkimuslupahakemuksessa mainittuja tiedonsuojaamisen periaatteita.

Tämä kysely suoritetaan täysin anonymisti ja tutkimusaineistoon ei sisälly henkilötietoja.

Kyselyyn vastaaminen vie vain muutaman minuutin, ja toivoisin, että voisit vastata tähän kyselyyn. Kysymyksissä on monivalintoja, joista voit valita useamman vaihtoehdon sekä kyllä-ei -kysymyksiä. Voit tarvittaessa kirjoittaa myös lisätietoa jokaisen kysymyksen kohdalla, jos haluat.

Jos haluat lisätietoa tästä kyselystä, lähetä viestiä: kaisa.kurek@ely-keskus.fi

Kiitos vastauksistasi jo etukäteen!

Liite 2: Kyselylomake

Mitkä tekijät saivat sinut hakeutumaan täydennyspalvelusvelvolliseksi?

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Vakaumus
- ☐ Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa
- ☐ Suomen liittyminen Naton jäseneksi
- ☐ Pettymys Puolustusvoimiin
- ☐ Sijoituspaikkani reservissä
- ☐ Tiedotusvälineiden vaikutus
- ☐ Käytännön syyt
- ☐ Terveydelliset syyt
- ☐ Muu syy

Voit kirjoittaa lisätietoa valintasi syistä.

**Mistä olet saanut tietoa
täydennyspalveluskoulutuksesta?**

Voit valita useamman vaihtoehdon.

- ☐ Siviilipalveluskeskukselta
- ☐ Siviilipalveluskeskuksen kotisivuilta
- ☐ Puolustusvoimilta
- ☐ Aseistakieltäytyjienliitolta
- ☐ Tiedotusvälineistä
- ☐ Sukulaisilta, ystäviltä, tuttavilta
- ☐ Täydennyspalveluskoulutuksen suorittaneelta henkilöltä
- ☐ Täydennyspalveluskoulutusta järjestäviltä tahoilta

**Voit kirjoittaa lisätietoa, mistä olet saanut
tietoa täydennyspalveluskoulutuksesta.**

**Onko viestintä
täydennyspalveluskoulutuksesta ollut
mielestäsi riittävää?**

☐ Kyllä

☐ Ei

Jos vastasit Ei, mitä haluaisit parantaa
viestinnässä?

**Minkälaista viestintää kaipaisit
täydennyspalveluskoulutuksesta?**

**Jos olet jo suorittanut
täydennyspalveluskoulutuksen, vastaa
vielä seuraaviin kysymyksiin:**

Oletko mielestäsi saanut tarpeeksi tietoa seuraavista asioista?

Koulutuksesta kyseisellä koulutuspaikalla

☐ Kyllä

☐ Ei

Koulutuksen aikatauluista

☐ Kyllä

☐ Ei

Matkustamisesta koulutuspaikalle

☐ Kyllä

☐ Ei

Jos vastasit johonkin kohtaan EI, tähän voit kirjoittaa lisätietoa.

Haluatko kertoa vielä jotain täydennyspalvelukseen liittyvää, sana on vapaa.

Liite 3: Hakemuskaavake täydennyspalvelukseen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

SIVILIPALVELUSHAKEMUS

☐ siviilipalvelus ☐ täydennyspalvelus

Sukunimi	Etunimet		Henkilötunnus
Katuosoite	Postinumero		Postitoimipaikka
Puhelinnumero	Sähköpostiosoite		Äidinkieli
Vakuutan vakaumukseen perustuvien syiden estävän minua suorittamasta asevelvollisuuslaissa säädettyä palvelusta. Pyydän, että minut vapautetaan sen suorittamisesta ja määrätään suorittamaan siviilipalvelusta siviilipalveluslain mukaan.			
Päiväys	Allekirjoitus		

PALVELUKSEN KESKEYTTÄMINEN (vain AseVL:n mukaisessa palveluksessa oleva)
 Hakijan palvelus keskeytetään ja hakija kotiutetaan (AseVL 60 §)

Tulosta lomake

Paikka ja päiväys Päätöksentekijä
 Olen saanut tiedoksi palveluksen keskeyttämis päätöksen ja vastaanottanut muutoksenhakuohjeet

Paikka ja päiväys Allekirjoitus

KUTSUNTALAUTAKUNNAN/PUOLUSTUSVOIMIEN ALUETOIMISTON PÄÄTÖS

Hakija vapautetaan asevelvollisuuslaissa säädetyn palveluksen suorittamisesta ja määrätään siviilipalvelusvelvolliseksi (siviilipalveluslain 1, 12 ja 13 §).

Paikka ja päiväys Päätöksentekijä

Puolustusvoimien aluetoimiston merkinnät

Aikaisemmin suoritettua aseellista/aseetonta palvelusta	vrk	HL	vrk	HSL	vrk	KL	vrk	YP	vrk
Palveluskelpoisuus ja ICD-koodi		Varusmiespalvelusajaksi määräytynyt							
				☐ 165 pv	☐ 255 pv	☐ 347 pv			
Lisätietoja									
Hakemus on tehty kertausharjoituksissa tai reserviläisen saatua niihin määräyksen									
VR III									

Tähän päätökseen saa hakea oikaisua päätöksen tehneeltä aluetoimistolta 30 päivän kuluessa siitä, kun päätös oikaisuosituksineen on annettu tiedoksi. Oikaisuvaatimus tulee toimittaa päätöksen tehneelle aluetoimistolle.

SPK 10/2019

Lisätietoja erillisessä tiedotteessa.

1. Puolustusvoimien aluetoimisto
2. Siviilipalveluskeskukselle
3. Hakijalle

Liite 4: Matkustusinfo täydennyspalveluskoulutukseen Lapinjärvelle

Hei,

Täydennyspalveluskoulutuksesi Lapinjärvellä alkaa maanantaina 16.12.2024 klo 13:00 ja se päättyy keskiviikkona 18.12.2024 klo 15:00

Kulkeminen täydennyspalvelusviikolle tapahtuu ensisijaisesti julkisella liikenteellä (bussi/juna/yhteiskuljetus).

Tilaa Omasivarissa matkalippusi tai ilmoittaudu yhteiskuljetukseen (meno-paluu) viimeistään keskiviikkona 11.12.2024 klo: 12:00 mennessä. Siviilipalveluskeskus käsittelee tekemäsi tilauksen, jonka jälkeen saat matkalippusi valintasi mukaan joko sähköpostiin, tekstiviestitse tai Omasivariin. Samalla hakemuksella voit tilata useamman matkalipun.

Ohje matkalippujen tilaamiseen Omasivarissa liitteenä.

Kirjaudu Omasivariin: <https://omasivari.mol.fi/>

Kirjautuminen vaatii vahvan tunnistautumisen.

Järjestämme yhteiskuljetukset Siviilipalveluskeskukseen saapumispäivänä Helsingistä klo 10:30 Mikonkatu 19, Casino Helsinkiä vastapäätä oleva tilausautopysäkki. Bussiyhtiön nimi on LEHTI-MÄKI.

Kouvolan Matkakeskuksen parkkipaikalta yhteiskuljetus on klo 11:15 Siviilipalveluskeskuksen autolla (logo on auto kyljessä).

Ole ajoissa pysäkillä! Et tarvitse yhteiskuljetukseen erillistä lippua, mutta sinun täytyy ilmoittautua yhteiskuljetukseen Omasivarissa.

Paluukuljetus lähtee Lapinjärveltä koulutuksen viimeisenä päivänä klo 15:00. Matka Helsinkiin kestää noin 1,5 h ja Kouvolaan noin 45 min.

Yhteiskuljetuksen lähtöpysäkkien kartat liitteenä.

Paikallisliikenteen lippuja ei voi ostaa Omasivarissa.

Jos matkustat osan matkasta (yli 3 km/suunta) lähijunalla tai paikallisbussilla:

- Maksa liput itse ja säästä kuitit/liput, **erittely ja alv-osuus tulee näkyä kuitista.**

Lähetä kuvat kuiteista jälkikäteen kaisa.kurek(at)ely-keskus.fi

Oman auton korvaaminen edellyttää seuraavien ehtojen täyttymistä:

- Kyseisenä vuorokaudenaikana ei ole julkista liikennettä
- Odotusajan eri matkaosuuksien välillä tulee olla vähintään 2 tuntia

Korvaus suoritetaan siltä osuudelta matkaa, jolla ei ole käytettävissä julkista liikennettä lähimmälle julkisen liikenteen asemalle. Erittäin poikkeuksellisissa matkustusolosuhteissa, ja jos muita kulkuyhteyksiä ei ole, Siviilipalveluskeskus voi hakemuksesta myöntää velvolliselle oikeuden suorittaa koko matka omalla autolla.

Korvauksen saadakseen on velvollisen annettava **etukäteen** selvitys osoitteestaan, sinne johtavasta reitistä pituuksineen, julkisesta liikenteestä aikatauluineen sekä matkavaihtoehtojen kustannuksista. Taksimatkoja, hotelliyöpymisiä, tai muita lisämaksuja (extraluokka, polkupyörä junnassa, ym.) emme korvaa. Jos haluat yöpyä kotonasi, se on mahdollista, mutta emme korvaa matkakulujasi.

Kysymykset liittyen matkustamiseen kaisa.kurek(at)ely-keskus.fi

Ystävällisin terveisin,
Siviilipalveluskeskus

Liite 5: Ohje matkalippujen tilaamiseen Omasivarista

Matkalippujen tilaaminen

Tilaa matkalippusi Omasivarissa

Siviilipalveluskeskus käsittelee tekemäsi tilauksen, jonka jälkeen saat liput valintasi mukaan joko sähköpostiin, tekstiviestitse tai Omasivariin. Samalla hakemuksella voit tilata useamman matkalipun.

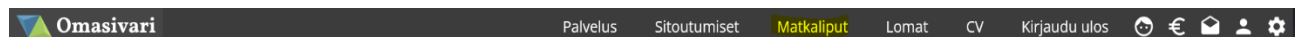
Huomaathan, että paikallisliikenteen lippuja ei voi tilata Omasivarin kautta.

Ohje tilauksen tekemiseen Omasivarissa:

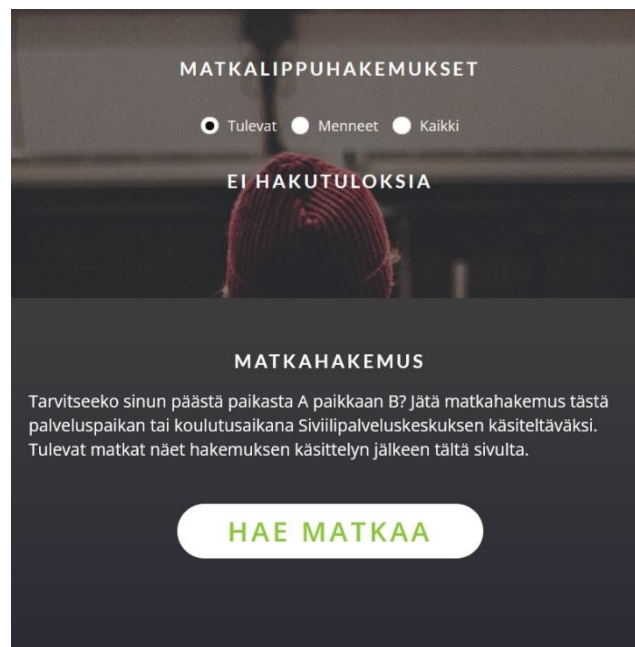
Kirjaudu Omasivariin <https://omasivari.mol.fi/>

Omasivariin kirjaudutaan vahvalla tunnistautumisella.

Valitse yläpalkista **Matkaliput**

Valitse **Tulevat**

Omasivarissa voit myöhemmin myös tarkastella tulevia/menneitä matkalippujasi

Valitse **Hae matkaa**

Valitse kulkuneuvo

Matkalippuhakemus

HALUAISIN MATKUSTAA

Bussilla Junalla Yhteiskuljetuksella

LISÄTIETOJA KÄSITTELYÄ VARTEN

Voit kertoa tarkemmin matkustustarpeistasi hakemuksen käsittelijälle.

HALUAN MATKALIPPUNI

Omasivun Sähköpostilla Tekstiviestinä

Voit tallentaa hakemuksen keskenajaksi tai lähettää sen palvelupalkan käsiteltäväksi. Pystyt muokkaamaan keskenajasta hakemusta siihen asti, että lähetät sen käsiteltäväksi.

Tallenna keskenajaksi Lähetä käsiteltäväksi

TALLENNA

Valitse Mistä – Mihin

[Takaisin](#)

UUSI BUSSIMATKA

MISTÄ MIHIN

Helsinki linja-autoasema, Kamppi Ingermaninkylä 6-tie (Lapinjärvi)

MENO PALUU

VALITSE MENOMATKA

Valitse **Meno - Paluu** (kohdasta aukeaa kalenteri, josta voit valita päivät).

[Takaisin](#)

UUSI BUSSIMATKA

MISTÄ MIHIN

Helsinki linja-autoasema, Kamppi Ingermaninkylä 6-tie (Lapinjärvi)

MENO PALUU

07.03.2023

VALITSE MENOMATKA

Lähtö	Perillä	Kesto	Liikennöitsijä	Mistä	Mihin	Vaihtoja
10.05	11.30	01:25	OnniBus MEGA	Helsinki	Ingermaninkylä 6-tie	
14.05	15.30	01:25	OnniBus MEGA	Helsinki	Ingermaninkylä 6-tie	
17.05	18.20	01:15	OnniBus MEGA	Helsinki	Ingermaninkylä 6-tie	

Valitse haluamasi matka

UUSI BUSSIMATKA

MISTÄ Helsinki linja-autoasema, Kamppi MIHIN Ingermaninkylä 6-tie (Lapinjärvi)

MENO 07.03.2023 PALUU

VALITSE MENOMATKA

HELSINKI 7.3.2023 10.05 » 1h 25 m **INGERMANINKYLÄ 6-TIE** 7.3.2023 11.30

Lähtö	Perillä	Liikennöitsijä
Helsinki linja-autoasema, Kamppi 7 7.3.2023 10.05	Ingermaninkylä 6-tie Ingermaninkylä 6-tie I 7.3.2023 11.30	Helsinki - Imatra pika M6 OnniBus MEGA

VALITSE MATKA

PERUUTA

Valitse, mihin haluat matkalippusi toimitettavan: Omasivariin, sähköpostilla vai tekstiviestinä.

Lähtö
7.3.2023 10.05

Saapuminen
7.3.2023 11.30

[Poista](#)

LISÄÄ UUSI MATKA

 Bussilla Junalla Yhteiskuljetuksella

LISÄTIETOJA KÄSITTELYÄ VARTEN

HALUAN MATKALIPPUNI

☒ Omasivariin ☐ Sähköpostilla ☐ Tekstiviestinä

Voit tallentaa hakemuksen keskeneräisenä tai lähettää sen palveluspaikan käsiteltäväksi. Pystyt muokkaamaan keskeneräistä hakemusta siihen asti, että lähetät sen käsiteltäväksi.

☐ Tallenna keskeneräisenä ☐ Lähetä käsiteltäväksi

TALLENNA

Voit tarvittaessa kirjoittaa lisätietoa käsittelijälle. Valitse Tallenna keskeneräisenä, jos haluat jatkaa hakemuksen tekemistä myöhemmin (muista kuitenkin lähettää hakemus).

Helsinki - Kouvola
Junamatka
Lähtö
9.6.2023 8.35
Saapuminen
9.6.2023 10.29
[Poista](#)

Kouvola - Helsinki
Junamatka
Lähtö
13.6.2023 15.19
Saapuminen
13.6.2023 16.40
[Poista](#)

LISÄÄ UUSI MATKA

Bussilla

Junalla

Yhteiskuljetuksella

LISÄTIETOJA KÄSITTELYÄ VARTEN

Voit kertoa tarkemmin matkustustarpeitasi hakemuksen käsittelijälle

HALUAN MATKALIPPUNI

☒ Omasivariin

☐ Sähköpostilla

☐ Tekstiviestinä

Voit tallentaa hakemuksen keskeneräisenä tai lähettää sen palveluspaikan käsiteltäväksi. Pystyt muokkaamaan keskeneräistä hakemusta siihen asti, että lähetät sen käsiteltäväksi.

☐ Tallenna keskeneräisenä

☒ Läheta käsiteltäväksi

LÄHETÄ

Valitse Lähetä käsiteltäväksi, jos hakemus on valmis.

Lähetä